

SLOVENSKI NAROD.

Izkušnja vseh dan svojo, izkušnja nedelje in praznika.

Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin, za uradne razglase 60 vin, za poslovanje in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knafljeva ulica št. 5, priljubna. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—		9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 100 po nakaznici. Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje.

Telefon št. 34.

Bespele sprejema se podpisane in začetne frankovane. Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Gauvain o Reki.

Poleg mnogoštevilnih Gauvainovih člankov o Reki je naslednji posebno zanimiv: Orlando in Sonnino bi rada prisilila Wilsona, da bi šel v Kanoso, to je, jima dal Reko. Francijo in Anglijo hoče ta nagajati, naj izpreobrne Ameriko. Po mnenju laških in francoskih častnikov ima Italija pravico do celotne izvršitve tajne pogodbe (24. aprila 1915) in še do Reke, nekateri zahtevajo celo Split, ne oziroma se na to, da laška vlada ni izpolnila vseh določb londonskega pakta. D'Annunzio hoče priklopiti vso Dalmacijo k Italiji. Prejeto nam z nemško zvezo. Angliji groze, da pripravijo vstajo v njenih afriških in azijskih posestvih. „Popolo d'Italia“ razvija sledeče vprašanje že 20. aprila, to je pred Wilsonovo izjavo: »Po svoji zemljepisni legi, ki jo spravlja v stik z Egiptom, Sueskim prekopom, z Vzhodnim Sredozemskim morjem, z Indijo, bi lahko Italija danes ali jutri naščuvala angleško cesarstvo v Aziji in Afriki, tem bolj, ker se tu pa tam domačini že upirajo, zlasti zadnje dni je mnogo čuti, o vstajah. Irlandija je sicer daleč od Italije, toda v Egipt se pride v par urah po morju.« To je prav vzpodbudno za spravljivce, ki mislijo dati vzhodno - nemško Afriko Italiji kot nagrado za jadranske popustitve.

Ne da bi hoteli očitati pomanjkljivo izvršitev pogodbe iz leta 1915, se oziroma na nekatere razloge izključno laških pisateljev proti zahtevam rimske vlade. »Limes italicus« (laška meja), o kateri govori Orlando v svojem govoru na Wilsona, ni nikdar drugače eksistiral kakor v domišljiji sodobnih nacionalistov. Dinarske Alpe niso nikoli tvorile granice Italiji. Programi risorgimenta jih nikdar ne omenjajo ne leta 1859, ne 1966. Leta 1859, se je glasil program: »Italija, svobodna od Alp do Jadrana!« »Giornale d'Italia« je koplčil neresnice, piščol pred kratkim: »Narodni program, kakor ga izraža londonski pakt, zastopa vsa laška tradicija, stara in sodobna, znanstvena in verska, slovstvena in ljudska, vojaška in demokratska. Današnji klic: od Brennerja do Dinarskih!« je isti, kakor je odmeval l. 1866., 1859, in v armadah Napoleona I., kakor je navdihnil Romagnosija, Karla Cattanea, Mazzinija, kakor je vodil beneško Serenissimo, kakor je spremljal cerkev v njenih tisočletnih duhovskih okrožjih, kakor je bila italijanski Credo v Petrarcom in Dantejevem stoletju. Ko je P. Unità v Florenci ponatisnila ta izvleček iz Consultinega lista, je opravljeno pristavila: Tante parole, tante bugie: kolikor besedi, toliko laži.

Podroben dokaz o teh zavajnih smotah se nahaja v dveh novih knjigah: La questione dell'Adriatico, pisala C. Maranelli in G. Salvemini (Florence 1918, založništvo Voce) ter Italia e Jugoslavia od več pisateljev (istotam). Evo nekaj odlomkov:

V času rimskega carstva je potekala meja med Italijo in Ilirijo ob reki Raši, ki se izliva v Kvarner. Plinij pravi: »Et nunc finis Italiae fluvius Arsa.« To je veljalo do današnjega dne. Pogosto se navajajo Danteleevi verzli:

A Pola, dentro dal Quarnero
Ch' Italia chiude ed i suoi termini bagna.

Leta 1871. je pisal Mazzini: »Istra je naša; toda pri Reki začneja pas, kjer prevladuje slovanski živelj.« Carlo Cattaneo je opredelil granico čisto natančno: »Di là Slavia, di là Fiume; di qua Italia, di qua Trieste.« (Reko Slaviji. Trst Italiji.) Carducci pozivlje Trst, Koper, Pulj, Reke pa ne omenja. Vsi avtorji, ki se bavijo s tem vprašanjem do vojne, izključujejo Reko iz laškega območja. Za mejo Julijske Benečije jemljejo Učko goro, ki se razteza od Raše proti severu nad Opatico, nad Voloskim in Reko. L. 1914. je Idea Nazionale sama, glasilo narodnjakov, zahtevala osvojitve hribovite meje od Triglava do Matajurja. O Reki ni nobenega govora. Toda leta 1919., vzklikajo nacionalisti, se Reka daje Italiji po samoodločbi narodov. Čemu naj se edina Italija ne okoristi z Wilsonovimi načeli? Gospoda pozabljajo, da Reka ni niti država, niti narod. To je enostavno laško mestno jedro v ogromni slovanski masi. Ali je more priznati samoodločbo raztresenim krajem? V tem bi ležale kati za nove vojne. Maranelli in Salvemini pravita: »Če v Reki sami tvorijo Italijani 54 odstotkov celotnega prebivalstva (24.212 od 48.492) in Slovani 32,34 odstot. (15.687) pod italijansko upravo, bi imela mesta skupina Reka - Sušak 61.662 prebivalcev samo 25.781 Lahov, to je 41 odstotkov, Slovani pa 26.602, to je 43 odstotkov. Ako priključimo Italiji to mešano mesto, bi morali pripojiti tudi glavno mesto Volosko, kjer živi jedra 1000 Italijanov med 47.770 Slovani; priključiti bi bilo treba tudi precej čisto hrvaškega zaledja z najmanj 40.000 Hrvat in le par ducati Lahov. Skratka, za varstvo naših 25.000 rojakov v Reki bi morali dodati še 117.000 Slovanov onim 390.000, ki jih že obsega Julijska Benečija, odzdrili bi na ta način dohod k morju poldrugemu milijonu Srbo-Hrvatov. V nobeni publikaciji, kolikor so jih obelodanili v Italiji o reškem vprašanju, ni narodnostni problem v Liburniji (Iliriji) nikjer obdelan vestransko: govori se samo o potrebi, rešiti 25.000 reških Italijanov, kakor da ne bi bili od vseh strani obdani od morja Slovanov. Takisto so hoteli prikriti naši deželi razloge, ki se profilirajo tej osvojitvi in oobito težave, ki bi se pojavljale v vsakdanji upravi te pokrajine.

Ničesar več nimamo pristaviti. — (Torej samoodločbo za neznamno reško skupino, ljudskega glasovanja pa ne za kompaktno slovensko ozemlje v Goriški in Istri!) A. D.

Podpisujte državno posojilo!

njaškega in skupnega dela. Pripravljala dela bodo zahtevala deli časa; skrajni čas je, da se z njimi začne.

Predno se pa lotimo nove regulacije, prihodnjega stanja, je treba dobro poznati današnje stanje. Z ozirom na to se ves program in njega strokovnjska izvedba deli na:

A. Studij sedanjega stanja.

B. Načrt prihodnjega stanja, nova regulacija velike Ljubljane.

A. Sedanje stanje. Za ugotovitev sedanjega stanja je treba dognati in poznati:

1. Situacijo kolodvorov in vseh železniških prog, njih okolico, katero bo treba po odstranitvi onih, najboljše in najpopolnejše izbrati.

2. Sedaj veljavni načrt regulacije, v koliko je že izvršen, spoznati njegove dobre strani in ga izbrati pri novi regulaciji.

3. Sedanjstavenbeni sistem (deloma ali popolnoma strnjene stavbe, odprte stavbe, vilni okrajit itd.) z ozirom na kraj, okolico in mestni del, ugodnost sistema, naravnost — eventualno predlagati izpremembo.

4. Višinski stavenbeni sistem starega in novejšega dela mesta ter ga je treba izpremeniti z ozirom na

Nemci v Versaillesu.

Nemška diplomacija zadnjih let, izvzemši Bulowa, ni dosegla niti povprečnosti. Včasih se je naravnost zdelo — ali je bilo celo res? — da je zunanji urad poleg tega nalašč pošiljal v svet take zastopnike, ki bi s svojo nerodnostjo lahko izvali vojno. Najmarkantnejša osebnost te vrste je bil pariški poslanik Schoen. Pa takrat Nemčija ni rabila diplomatov, saj je imela — generalni štab.

Danes pa je malo drugače. Kajti prvič ni dvoma, da imajo vse razprave konference v devetih desetih, četudi ne vedno neposredno, kot predmet Nemčijo in drugič je Nemčija zopet enkrat navezana na svoje diplomatske zastopnike. Zato je bilo pač več kot zanimivo, kako se bo Nemčija pripravila na ta dvoboj, kako ga bo vodila — kajti tu bo jasen migljaj za sedaj in za bodočnost marsikomu, ki ni v srečnem položaju, da bi pogoje narekoval, ampak jih bo moral sprejeti.

Ni še jasna taktika nemških delegatov, kažejo se še le konture, ali že ti obrisi naznačujejo različno začetno pot in cilj odposlancev. Nemčija je pokazala, da ji je država nad vse, zato je poslala socialistična vlada v Pariz zagrozenega junjaka grofa Brockdorff-Rantzaua, ne gre ji za strankarsko pripadnost ampak za zmoglost. In da je grof zmogel, se je vedelo že davno in je to tudi sam sedaj potrdil. Ali samo en človek, še tako zmogel, ne opravi dosti, za njim mora stati cel narod.

Takozvane imponderabilije tehtajo včasih mnogo, zato bo mogoče največje delo vlade Ebert-Scheidemann, da je znala dopovedati narodu, da nemški vojak ni bil premagan, četudi je bil ves svet proti njemu, ampak da je samo odložil orožje, ker ni moglo in ni hotelo več vzdržati zaledja. Kaj to pomeni, se bo pokazalo v bodočnosti.

Kaže pa se tudi že sedaj. Grof Rantzau se ne obnaša v Parizu kot zastopnik premaganega naroda, ampak naroda, ki že sedaj grozi. Izvzdevoma je skoro, da bo Nemčija podpisala mir. To kaže že dejstvo, da je stopil v pokoj Hindenburg. Ali Nemčija ga je držala do zadnjega trenutka in ko se je odpravljala delegacija v Pariz, je vlada vpokljala maršala, češ: prelomili smo s starim militarizmom, zdaj smo nekaj drugega, zato tudi zahtevamo mirovne pogoje, ki ne bodo kazni za stare grehe. In zastopnik te nove Nemčije je Brockdorff. Zato je nastopil ponosno. Ko pa je vstal Clemenceau in ga nagovoril, je vedel, pri čem je, ter je prebral svoj pol bagatelizirajoči pol grozilni ekspozé, sedé in v nemščini, dasi so francoski

listi podčrtavali, v kako lepi francoščini je odzdravil pri svojem prihodu pariškemu prefektu. In ko je gospod grof končal, je vstal, odgovoril na vprašanje Clemenceauja, da nima ničesar pripomniti in šel, češ, se bodo že še spremenili časi. Častniki pristavljajo, da je na pragu z malomarno gesto vtaknil cigareto v usta, pogledal ježno in skoro zaničljivo okrog sebe ter se vsedel v svoj avto. Tako se ne obnašajo premaganci....

In že je poslal dve noti Clemenceauju. Na vsak način hoče izzvati ustne debate. Tedaj bi prevzel vlogo Trockega v Brestu-Litovskem, dokler mu ne bi prestrigel besede kak Hofmann, ki bi bil v tem slučaju najbrže Clemenceau. Tega pa čaka nemška diplomacija, da bi se potem obrnila na ves svet, češ, kako je zatiran nemški narod. In tudi če jim ne dovolijo ustnih debat, bodo Nemci lahko govorili doma in v svet, da so se bali nasprotniki — resnice. To ne bo manjša pridobitev kot prepričanje v narodu, da ni bil premagan. In za tem stoji narod 70 milijonov ljudi.

To je pa še le začetek, in najboljše vino se je točilo kot prvo samo v Kani Galilejski, zatorej bodimo čuječi — in učimo se!

J. J.

Nemška grozodejstva na Koroškem.

(Dobesedno poročilo slov. koroškega kmeta.)

V nedeljo 4. maja zjutraj so začeli grmeti topovi. Ob 5. so pridrele nemške boljševske tolpe na Šmarjeto in Sele. Jugoslovanska posadka v Šmarjeti z 80 moč se je hrabro držala 4 ure proti 700 sovražnikom. Ko pa so bili od vseh strani obkrojeni, so se morali udati. Krvočni boljševiki so začeli streljati in metati na ujetnike ročne granate. Ustrelili so kapetana, enega poročnika in štiri vojake, ki so bili ujeti in so prošli za življenje. Za ostale vojake je prosilo prebivalstvo, da so jih pustili žive. Potem so udri v cerkev in župnišče in jeli ropati pri slovenskih kmetih. Opoldne so prišli v Rpače. Tam so zopet plenili kot Turčini v župnišču. Pri učitelju Jeklu so vzeli in pokončali, kar je bilo premakljivega, razun zida vso hišno opravo, obleko, perilo, sploh. Vse to so naložili na voz in peljali v Borovlje. Uničili so okoli 100 panjev čebel kot bi bila tudi nedolžna čebela politična zločinka, cekveno obleko so raztrgali in med seboj razdelili.

Najhuje so divjali v Selah. Župnišče, gostilno Toma Olipa in kmete Sim. Pristovnik, Ruterja, Užnika in pdm. Grosa so popolnoma oropali, zaplenili so jim vse premoženje, jim vzeli vsa živila in vso obleko, ostalo jim je le to, kar so imeli na sebi, razbili so vsa okna in vrata, dasi je bilo otvoreno, v gostilni so pobili vse steklene stvari, sploh so uničili vse, kar se je dalo uničiti, da je celo nemški orožnik rekel: To ni več

vojna, ampak ubijanje in ropanje. Porabili so kmetom vole in konje, nekaterim po štiri vole in še konja, tako da slovenski kmet ne more več orati in sejati. Za živino niso seve plačali niti vinarja. Po hišah se sliši le jok in vzdihovanje ubogih žen in otrok, saj ni ne hrane, ne obleke, ne živine, da bi se moglo obdelovati polje. Može in fante so odgnali bogvekam v zapor kakor najhuje zločince, med njimi je bil odznan tudi kmet Simon Pristovnik, katerega so medpotoma tako pretepli, da je ljudstvo lokalno, ko so videli te grozovitosti. Bog nas reši iz nemških barskih rok!

Hmelše pri Selah, 7. maja 1919.
Krišpin Ogris.

Pismo celovskega begunca-izganca.

Tukajšnjemu odboru koroških beguncev je došlo od celovskega begunca - izganca sledeče pismo:

Nemški napad na naše postojanke pri Velikovu je bil premoščen in z veliko silo pripravljen že pred Veliko nočjo. Ne samo, da so na tihoma mobilizirali vso nemško Koroško, temveč so tudi prihajale posamezne čete iz Slovencev, gradca, Tirolske, Gradca itd. Na lastne oči zasledujoč vedno nemško vojaško gibanje, sem z mojim sinom doglal, da so imeli v Celovcu pred 28. aprilom 1919 zbranih v rezervi 8000 dobro oboroženih moč.

Nemško moštvo je šlo valed strahne častopisnega hulačenja s pravim navdušenjem v boj proti »windische Bande und kralinsche Eindringlinge«. Ko so pa doživeli pri Velikovu prvi poraz, tedaj so pa dne 29. aprila 1919 zaprli v Celovcu vse urade, trgovine in kavarne. Meščanstvo, uradništvo in delavstvo je hitelo v vojašnice po puške, da brani dohod Slovencev v Celovec, kateri so bili komaj 8 km oddaljeni v Grabišnju.

Željno smo jih pričakovali in srca so nam utripala boljše nego kdaj — saj bodo prišli, danes ob 11. so že tu.

Drugi dan se je pa pričelo napredovanje Nemcev — za nas pa preganjanje.

Najprej so iskali komisarija g. dr. Janka Hočevarja in uradništvo, kjer so razbili vsa okna. Lov na nas Slovence je bil dobro organiziran in se jim je dobro posrečilo. Zaprli so vse, od najmlajšega do najstarejšega Slovencev v jezuitsko vojašnico. Dne 29. aprila 1919 so zaprli Mohorjevo družbo in kreditno banko.

Drugi dan, dne 30. aprila, so zaprli starega in mlajšega Perlančiča: uradnika Zazulo, bančnega uradnika Andreja in mene. Dne 2. maja 1919 dr. Pirnata, dr. Rožiča, Bavdeka, trgovca Renka, uradnico Grančnik, sestro Arnejčevo in splošno vso inteligenco. Moja trgovino so zaprli, ženo in otroke pa do nadaljnjega odredbe konfinirali. Izpuščen sem bil drugi dan, da se zagovarjam pred magistratom, ker sem bil obdolžen vohunstva kot Jugoslovanc in da sem v stalni zvezi s slovenskim komisarjatom.

Brez zagovora in dokaza so me obsodili kot »Nemški Avstriji sovražan

LISTEK.

Arhitekt F. Janda:

Velika, nova „Bela Ljubljana“.

Novi regulacijski načrt.

Današnja doba je doba revidiranja in preiskovanja vseh narodnih, gospodarskih, tehniških, umetniških, zdravstvenih, socialnih in drugih vprašanj.

Eno izmed najbolj perečih in najbolj važnih vprašanih je tudi vprašanje bodočega kulturnega razvoja in modernih zahtev mesta »Bela Ljubljana« kot glavnega mesta Slovenije. Ta vprašanja pa so v tesni zvezi z zunanjo ureditvijo mesta, z njega novo regulacijo.

Vsem delavcem na gospodarskem, tehniškem, umetniškem, higijenskem polju se nudi krasna, velika, pa tudi težka in odgovornost polna naloga: postaviti za daljno prihodnost program, smer, načrt razvoja prihodnje moderne, velike Ljubljane. Dela je mnogo in naloga je zelo težka, da se doseže zaželeni uspeh. Zato je treba vsestranskega, doslednega, strokov-

njaškega in skupnega dela. Pripravljala dela bodo zahtevala deli časa; skrajni čas je, da se z njimi začne.

Predno se pa lotimo nove regulacije, prihodnjega stanja, je treba dobro poznati današnje stanje. Z ozirom na to se ves program in njega strokovnjska izvedba deli na:

A. Studij sedanjega stanja.

B. Načrt prihodnjega stanja, nova regulacija velike Ljubljane.

A. Sedanje stanje. Za ugotovitev sedanjega stanja je treba dognati in poznati:

1. Situacijo kolodvorov in vseh železniških prog, njih okolico, katero bo treba po odstranitvi onih, najboljše in najpopolnejše izbrati.

2. Sedaj veljavni načrt regulacije, v koliko je že izvršen, spoznati njegove dobre strani in ga izbrati pri novi regulaciji.

3. Sedanjstavenbeni sistem (deloma ali popolnoma strnjene stavbe, odprte stavbe, vilni okrajit itd.) z ozirom na kraj, okolico in mestni del, ugodnost sistema, naravnost — eventualno predlagati izpremembo.

4. Višinski stavenbeni sistem starega in novejšega dela mesta ter ga je treba izpremeniti z ozirom na

novi veliko regulacijo in predložiti rezultat študija regulacijski komisiji.

5. Studij dragocenih, starih, originalnih, za Ljubljano značilnih stavb, ne le monumentalnih, temveč tudi manjših. Zagotoviti njih ohranitev in okolico primerno arhitektonsko urediti.

6. Vse trge in sedanje nasade in njih umestnost kar se tiče lege, dimenzij in arhitektonske celotnosti utemeljiti, eventualno izpremembe zaradi dosege boljšega arhitektonskega dojma predlagati.

7. Projektirano širino starih ulic z ozirom na njih važnost in frekvenco utemeljiti, eventualno predlagati njih razširjenje.

8. Sedanje mrtve točke, bodisi razne dele mesta ali pa posamezne kraje v sredini mesta, ki niso izrabljeni, študirati in s primerno novo regulacijo pridobiti jim živahnost in važnejši položaj.

9. Sistem komunikacijski princip važnih trgovskih okrajev, javnih poslopih, trgov, parkov med seboj kontrolirati.

10. Zavzeti stalistične napravnosti starega mesta z ozirom na novo regulacijo velike Ljubljane na temelju gori navedenih študij.

Študije starega stanja so na vsak način potrebne, ker so v zvezi z rešitvijo nove regulacije in zahteva to tudi logičnost nove razrešitve. Nova regulacija mora biti izdelana na najširši podlagi, na programu modernih zahtev nove dobe. Samo taka regulacija bo v prihodnosti vsestransko zadovoljevala in ustrezala.

Stara regulacija mesta z eventualnimi izpremembami mora z novo regulacijo tvoriti harmonično, enotno celoto.

B. Načrt bodočega stanja. Nova regulacija velike Ljubljane.

Na podlagi regulacijskih priprav drugih velikih modernih mest (nemških in čeških) naj naznačimo najprimernejšo pot in program za izdelavo načrta in planov za regulacijo nove, velike Ljubljane.

Uspeh nove regulacije je odvisen od:

a) časa, napredka, obsega in kakovosti pripravljanih del, ki so potrebna za izdelavo regulacijskega načrta;

b) načina in napredka izdelave načrtov nove regulacije;

c) načina izdelave definitivnih regulacijskih planov;

d) izpeljave in ohranitve predlagane regulacije;

e) gospodarskega in kulturnega razvoja in napredka ter socialnega položaja velike Ljubljane.

A. Čas, napredok, obseg in kakovost pripravljanih del, ki so potrebna za izdelavo regulacijskega načrta. Kot primer navedem: Pripravljala regulacijska dela za veliki Berlin (in drugi nemška mesta) so zavzela dobo več let. V tej dobi se je sestavila ožja permanentna strokovnjska komisija za regulacijo, sestojala iz najbolj kvalificiranih praktičnih inženirjev in arhitektov (poleg široke regulacijske komisije). Program so tvorile cela knjige: vsila so se za razjasnitev mnogih vprašanj za sodelujoče arhitekte in inženirje predavanja. Projicirale so se slike projektov regulacije stare celotne situacije, seznanjali so se na ta način z načinom regulacije velikih mest na Francoskem, Angleškem, v Ameriki in drugje. Pojasnjevale so se njih dobre in slabe strani, principi, zgodovina itd. Pretresavali so se idejni nasveti, misli, tehniške znamenitosti in zanimivosti, umetniške zahteve in tendence velikega mesta. Kratkotrajno, sodelujoči krogi arhitektov in inženirjev so bili kar temeljitije pripravljani in podučeni. Na

Vseučilsko vprašanje je pred rešitvijo. V vseh krogih Narodnega Predstavništva je našlo najbolj ugoden odziv. V kratkem pride v razgovor vprašanje proračuna. Vanj je finančni minister postavil postavko za celo slovensko vseučilišče in sicer neprikrajšano. V zasebnem razgovoru so se tudi vse stranke izjavile, da bodo glasovale za to postavko. Naši poslanci delajo na to, da se zadeva še bolj pospeši in da bodo profesorji čimprej imenovani.

Urejevanje Beograd stoji neposredno pod vtisom mirovne konference in določevanja naših mej. Tudi stoji v ospredju zanimanja vprašanje vojne odškodnine. Tudi tu smo prepuščeni sami sebi. Središnja vlada je ukrenila vse potrebno, da se zagotovi primerna vojna odškodnina od Avstrije in Ogrske. Sprito tega še neresenega glavnega vprašanja so začasno stopila v ozadje druga manjša vprašanja. Demokratiški klub stori vse, da opozarja merodajne kroge na to, kako pereče je vprašanje priznanja in takojšnjega plačila nabavnega prispevka našemu uradništvu. Potrebno je pač, da se zanimajo za to vprašanje poleg nas tudi še druge stranke, ker se ne sme nikdar več zgoditi, da se izreče eden najodličnejših zastopnikov druge stranke za zavlačevanje, kakor se je to n. pr. zgodilo v prasnju glede intervencije na Koroškem. Vsekakor mora to vprašanje biti rešeno v najkrajšem času.

Cvetje z domačih logov. V soboto 10. t. m. so zastopniki vseh treh slovenskih strank izdali poziv na Slovence za skupno delo in se dogovorili tudi na držanje premirja. — Vsakdo bi si razlagal takšen sklep tako, da je od tega dne ustavljena vsaka polemika v časopisju. Mislimo sicer, da to ne izključuje trezne diskusije niti trezne kritike. Izključuje pa osebne napade. Glavnega glasila VLS pa to nič ne moti. Mi smo bili v soboto v »Napreju« napadeni, z oštrjo, kakor jo kultivira sicer ta list. V ponedeljek nismo odgovorili niti besede. Celjska »Nova Doba«, ki je zavrnila svojo redakcijo že v petek, je v soboto objavila resne in trezne, četudi ostre besede dr. Kukovca, v katerih je očital protidržavno delovanje drugim strankam ali bolje povedano, tistim njim zlim elementom, ki se v strankah nahajajo še vedno. Sklenjeno premirje bi seveda zahtevalo, da tudi prijatelji »Slovenec« na to molči, kakor smo molčali mi na »Napreju« napade, tembolj, ker bi bil dr. Kukovec lahko imenoma navedel celo vrsto ljudi in primerov, kdaj, kje in kako so ti ljudje govorili proti državi in širili razpoloženje, ki ga pošten človek širiti ne sme. Ali pa bi bil odgovoril kratko in stvarno. Pa glet, včerajšnji »Slovenec« napada osebno dr. Kukovca in ga kolčno tudi ozerja. Za enkrat to samo konstatiramo.

»Tudi piše današnji »Slovenec«, da se je razvila med nami in »Naprejem« polemika radi »Vojne zvezce«. Ne da bi preiskali, zakaj se je v tem slučaju »Slovenec« držal premirja še predno je bilo sklenjeno, samo ugotovimo, da ni bilo nobene polemike, da pa smo mi samo povedali, da je bilo svoječasno mnogo vika proti mestni aprovizaciji v listih in na shodih in to brez potrebe in neupravičeno, dočim so se zgodile velike nerednosti pri gospodarskem aprovizacijskem podjetju, v čigar načelstvu so razum enega gospoda, ki se pa ne udeležuje javnega življenja, sami ugledni in deloma vodilni člani drugih strank. Nikdo ni trdil, da imajo oni kaj posla z nerednostmi. Povedali smo samo, kar je res, in drugemu nič, ter dostavili, da se ni treba otesati »Vojne zvezce«.

Blažena svoboda. Jeseniški slučaj je treba preiskati. Eni trde, da mnogi jeseniški delavci, somišljeniki JSDS, hujskajo proti državi, proti prihajanju rezervistov itd. »Jugoslavija« je celo navedla imena. Koliko je na tem resnice, se bo izkazalo v preiskavi. Če je kdo po krivem obdolžen, mora dobiti zadoščenje. Od strani JSDS se te vesti zanašajo. Mi nimamo nobenega povičja, da branimo imenovani list, zlasti ker se ne strinjamo z njegovimi, po večini neutemeljenimi napadi na desno in levo, strinjamo se pa s tem, da se doženejo osebe, ki so zakriville državi nevarno propagando, in da pridejo te osebe pod ključ ter dobe zaslužen kazni. Bodi pa postopanje tega lista takšno ali takšno, — je nezastojen škandal, kar je napisal včerajšnji »Napreje«. V nobenem jeziku

ne nimamo štali negomljenega točke poštva. Kakor v včerajšnjem »Napreju« članku »Kako je na Jesenju«. Takšne besede piše sicer po javnih straniščih nedolga mladina v prvih časih pubertete. Če že imamo posurovele individuje, ki jih ni sram pisati kopraljo in dati take dopise na pošto, se čudimo uredništvu slovenskega lista, ki objavlja doneske za Kranjsko Anthropolophytejo kot političen dopis v obrambo slovenskega delavstva in napad na političnega nasprotnika. Če bi nadaljevali slovenski listi s polemiko v slusnem tonu, potem bomo lepo izgledali.

Smrtna kosa. Včeraj je umrl v deželni bolnici v Ljubljani, zadet od kapi, bivši magistratni predstojnik v Celju dr. Oton Ambroschitsch, star 51 let. Pokojnik je bil strasten Pan-german in vsenemski agitator, dasi je bil sin slovenskega očeta in rojen v Vipavi. Njegov oče Blaž Ambrožič, doma iz Podkorena na Gorenjskem, je absolviraj učiteljice v Ljubljani. Služboval je na Spodnjem Štajerskem, kjer se je prelevil v Nemca in kot tak postal okrajni šolski nadzornik v Celju. Svoje sinove je vzgojil v najstrožjem nemškem duhu. Najstarejši njegov sin je bil pravkar umrl Oton, ki je kot jurist prevzel redakcijo celjskega nemškega lista »Deutsche Wacht«. Urejeval je list v pangermanskem duhu po načelih svojega prednika Karla Hermanna Wolfa. S svojim listom, v katerem je strupeno napadal vse, kar je slovensko in slovansko, je dajal smer vsi celjski nemški politiki. Ko je absolviraj svoje pravniške študije, so ga celjski mestni očetje imenovali za predstojnika magistratnih uradov. Kot tak si je pridobil glavno besedo ne samo v celjski, marveč tudi v vsi spodnjestajski nemški politiki. Poleg ormoškega Delpina je igral dr. Ambroschitsch glavno vlogo v štajerskem »Volksratu«. Vzpričo tega se ni čuditi, da se mož ni mogel sprijazniti z novimi razmerami. Stal je tudi v zadnjem času na čelu vsenemške agitacije in propagande v Celju, vsled česar je bila oblast prisiljena, da mu v državnem interesu odkaže drugo bivališče. Mož je imel silno srčno napako, ki jo je zdravnik konstatiral takoj po njegovem prihodu v Ljubljano. Tej srčni hibi je sedaj podlegel. Bil je strupen in neizprosen naš nasprotnik, kar pa nas ne moti, da bi ne izrazili mrtvaru nasprotniku svojega spoštovanja.

V BREŽICAH

se vrši v Narodnem domu v nedeljo 18. maja 1919 ob 11. uri dopoldne protestni shod zaradi nečloveškega postopanja nemških tolp nasproti slovenskemu prebivalstvu na Koroškem in ob štajerski meji.

PREKI SOD IN NEMŠKE PRITOŽBE.

LDU Ljubljana, 14. maja. K poročilu lista Reichspost z dne 12. t. m. o strahovladu v južnotajskem okraju slovenjgriškem ugotavlja Ljubljanski dopisni urad: Na svojem roparskem in plenileškem pohodu po slovenskem ozemlju so, kakor piše »Reichspost« sama, prodrla na štajersko ozemlje nemške vojaške tolpe, katerim se je pridružila civilna nemškutarska drhal. Maloštevilna jugoslovanska posadka se je morala umakniti in ozemlje okoli Slovenjgradca je bilo v oblasti nemške soldateske in njenih pristašev. Nemške tolpe so takoj sklicale vse renegate, proglasile boljševiško anarhijo in pozivljale k ropanju, plenitvi, moritvi in požigu. Razdeljene v manjše oddelke, so se tolpe najhitreje razkropile po vsem okrožju in so nemudoma napadle najprvo večje slovenske posestnike, potem pa tudi manjše. Siloma so jim vzeli vse, kar je bilo premično. Tolpe so ropale sistematično, ker so imele ime-nike, ki so jih jim ji dali renegati in na katerih so bili zaznamovani slovenski posestniki z natančnejšimi podatki, kaj bi bilo pri tem ali onem dobiti in kako naj bi se proti njemu postopalo, ali bi ga bilo treba umoriti ali pa ravnati manj brezobzirno z njim. Ko je na ta način rastala popolna brezpravnost, so se nemškim roparjem pridružili tudi taki

slovenski elementi, katerim se je zdelo kmetstvo, zastopati tako kakor Nemci in renegati in izrabiti priložnost za nasilno prisvajanje tujeja imetja. Dognajala so se grozodejstva, zaradi katerih je bilo treba takoj prekiniti preki sod nad tem ozemljem. Preki sod je že proglašen in s tem je dana podlaga za kar najhitrejšo obnovo reda. Ko so jugoslovanske čete zopet osvojile okraj, so nemški plenilci pobegnili.

VALUTNO VPRAŠANJE.

LDU Beograd, 13. maja. Finančni minister dr. Momčilo Ninić je podal o valutnem vprašanju nastopno izjavo: Blizu se trenutok, da se reši valutno vprašanje, zakaj načrti klisejev in bankovcev so že izdelani. Te dni bo v Parizu dotiskan naš denar dinarskega tečaja in ne bomo dolgo čakali, da razpolagamo z zadostnimi količinami, ki jih hočemo v gotovem roku zameniti za krono, ki so sedaj še v prometu v našem ozemlju. Pripravlja se tudi tehnični detajli izmenjave, a razmerje med dinarji samimi se ugotovi, ko bo čas za to. Za sedaj morem toliko reči, da je ministrski svet odločil, da se lastnikom državnih bonov, kolikor jih bodo vplisali do prvega junija t. l., izplača o priliki izmenjave na vsakih sto kron pet dinarjev več, kakor ostalim. Razumljivo je, da favorizira naša država zlasti svoje papirje, kar so delali tudi drugod. Predhodna pogodba o izpeljavi valutne reforme se pripravljajo. Osnovlja se še tudi emisijška banka, ki se spoji s sedanjo privilegirano narodno banko kraljevine Srbije. Namerava se tedaj ustanoviti za vse naše ozemlje ena privilegirana emisijška banka na delniški podlagi, tedaj ne državna, ki bo izdajala denar in povlekla krono iz prometa. Minister za trgovino bo stavil predlog za osnovanje nove emisijške banke najbrž meseca junija narodnemu predstavništvu v rešitev. Jaz sam se bavim z vprašanjem, kako naj se ustvari valutni podlaga in na kateri osnovi naj se denar izda. Upam, da dovedejo moja nadaljna pogajanja do dovoljnih zaključkov. Verjetno je, da bodo služile gotove mnogo vredne državne domene kot posebna garancija za izdane bankovce. Priprave za rešitev valutnega vprašanja so obsežne in je treba za to časa in smotrane dela. Poleg tega se mora počakati na trenutok, da se naše gospodarske, prometne in druge razmere urede, da bo čim manj nereda, ki je v gotovi meri povsod neizogiben.

(Naša izvirna poročila.)

Sporazum med Starčevičanci in dr. Lorkovičev stranko.

Zagreb, 14. maja. Med Starčevičanci in dr. Lorkovičev skupino je vendarle došlo do sporazuma v delni kooperaciji obeh skupin. Kljub opoziciji v Starčevičanski stranki, zlasti med duhovništvom, proti kooperaciji s »framazonsko« Lorkovičev skupino, so bili Starčevičanci vendarle prisiljeni pristati na zblizanje, da s tem omogočijo nadaljnje strankarsko delo. Do sedaj je izdajala namreč separatistična skupina na Hrvaškem v Zagrebu tri dnevnik, »Obzor«, »Hrvat« in »Novo Vreme«, od katerih so pa vsi trije samo životarili in ni imel nobeden prav velikega kroga naročnikov. Da ojačijo sedaj vsaj en list, so sklenili na medstrankarski konferenci, da preneha s jutrajšnjim dnev izhajati dosedanje Lorkovičev glasilo »Novo Vreme«, dosedanje glasilo Starčevičancev »Hrvat« pa postane skupno glasilo nove koalicije. »Obzor« bo izhajal še nadalje kot neodvisen list, zastopal in zagovarjal pa bo program separatistične skupine.

Seja Narodnega Predstavništva.

Beograd, 14. maja. Včerajšnja seja Narodnega Predstavništva je bila ob 5. uri popoldne otvorjena. Predsednik je med drugim naznanil, da so došle Narodnemu Predstavništvu 3 zakonske predloge ministrstva za konstituanto in sicer predloge o polnoletnosti, držav-

ljanstvu in o poslovanju. Zakonski načrti o polnoletnosti določa, da se ima smatrati za polnoletne one osebe, ki so dopolnile 21. leto. O zakonskem načrtu o državljanstvu smo že poročali. Obema predlogoma je bila priznana nujnost in prideta na dnevni red prihodnje seje. Reforma poslovanja je odkazana posebnemu odseku. Poslanec dr. Pavel Pestotnik je stavil na ministrskega predsednika vprašanje glede dogodkov na Koroškem. Dr. Pestotnik je izjavil: »Gospodi poslanci! Žalosti in zaničevanja se nam krči srce, ko prebiramo poročila s Koroške o divjanju nemških vojakov in o postopanju z našimi vjetniki in s civilnim prebivalstvom v okrajih, ki so jih zasedli Nemci po zadnjih bojih. Koroška je bila središče slovenskega kulturnega in političnega življenja od naselitve našega naroda do 14. stoletja, na njo nas vežejo spomini na politično svobodo slovenskega plemena. Celovec je bil poteg Ljubljane glavno oporišče narodnega in kulturnega preporoda našega ljudstva v začetku 19. stoletja. Koroška je biser alpskih dežel z zdravim in delavnim ljudstvom. Nasilna germanizacija se je pričela pred 60. leti, vodile so jo deželne in državne oblasti. Germanizacija je toliko lažje uspevala, ker metoda ponemčenih renegatov ni bila izbirčna v sredstvih ter je bila oblastveno favorizirana in ker Korošce loči od ostalega slovenskega sveta proti jugu visoko gorovje Karavank. Vzlic temu se je ohranilo po uradni statistiki 1/3, v resnici pa nad 1/2 Slovencev in ti so naseljeni še danes severno od Celovca in Velikovca ter zapadno od Beljaka. Zastarna demarkacijska črta je bila za nas neugodna in je potekala južno od Celovca. Že ves čas smo dobivali iz večjih vasi onkraj demarkacijske črte obupna poročila o divjanju nemške soldateske, največje zlo pa je nastopilo po zadnjih bojih pred tremi tedni. Vsed nemške premoči se je naša fronta umaknila iz Koroške v smeri na vzhod proti Spodnjemu Dravogradu, v smeri na jug pa v gore, ki ločijo Koroško od Kranjske. Zasedli so vsa Koroško in mnogo naših vojakov pri tem vjeli. Grozodejstva, ki so jih Nemci počeli pri okupaciji slovenskega koroškega ozemlja, so nepopisna. Vojne vjetnike so mučili, streljali in ubijali, podivjane nemške tolpe so pobijali neoboroženo slovensko civilno prebivalstvo, požigali so sela, na bajonete napadali otroke, ženskam parali trebuh. V Velikovu so pobili nekaj sester, ki so opravljale službo na tamkrajnjih šolah. Nemci so na Koroškem že pred tremi tedni po svojih žalostnih izkušnjah svetovne vojne na najsmotnejši in najbolj barbarski način kršili vsa načela humanitete. Javno je dokazano, da se hočejo tudi v bodoče v mednarodnih vprašanjih držati svoje teroristične in nasilne metode. Dopinesli so jasen dokaz, da jih svetovna vojna ni izpametovala in da ostanejo v čustvovanju in mišljenju zvesti svoji preteklosti, ki hoče uvesti v svetovno politiko mesto pravice brutalno silo. — Dovoljujem si staviti na ministrskega predsednika sledeča vprašanja: 1. Ali so mu ti dogodki na Koroškem znani in ali more dati Narodnemu Predstavništvu detajlirana natančna pojasnila glede dogodkov in glede nemških grozovitosti? 2. Ali je pripravljen mirovno konferenco opozoriti na to, da se Nemcem odreče možnost, vladati pokrajini na nemškimi prebivalstvom? 3. Ali vodi vojsko proti kraljevini SHS. Avstrija ali samo Koroška dežela? Po predležih vesteh so se borili proti nam tudi dunajski, solnograški in tirolski bataljoni. Ali se potrjujejo vesti, da so tudi Italijani podpirali nemško akcijo na Koroškem? — Na ta vprašanja poslanca dr. Pestotnika, katere je spremljala zbornica na markantnih mestih z burnimi medklci, je odgovoril takoj

ministrski predsednik Stojan Protić. Izjavil je med drugim: K prvi točki moram pripomniti, da sem dobil obvestilo o vprašanju dr. Pestotnika šele zvečer in ozirom na kratek čas, ki mi je bil na razpolago, ne morem odgovoriti popolnoma točno. Cela zadeva je šele v teku in se vodi stroga preiskava, kako je prišlo do teh dogodkov. Ravnotako se vrše sedaj dogovori v tem, da se obnovi stara demarkacijska črta na Koroškem. K drugi točki je odgovoril ministrski predsednik, da bo poročal o vseh dogodkih mirovni konferenci takoj, kakor hitro bo spoznal, kakšno je pravo stanje cele zadeve. K tretji točki je izjavil ministrski predsednik, da oficijelna Avstrija vsako odgovornost za dogodke na Koroškem odklanja, istočasno pa je dobil tudi on privatne vesti, da so se borili na nemški strani tudi dunajski, solnograški in tirolski bataljoni. — Zelo previdno se je izrazil ministrski predsednik o sodelovanju Italijanov. (Nadaljevanje govora ministrskega predsednika in seje Narodnega Predstavništva pri naša iz uradnega vira Ljubljanski dopisni urad.)

Rekvizicija stanovanj in hiš za državne urade.

Beograd, 14. maja. Vlada je izdala posebno naredbo, ki pripuščata rekvizicijo stanovanj in hiš za državne urade.

Vladna podpora rodbini umrlega pesnika Čoroviča.

Beograd, 14. maja. Vlada je votirala rodbini nedavno umrlega pesnika Čoroviča posebno penzijo.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. NEMŠKI NAPAD.

Ljubljanski dopisni urad poroča: dne 14. maja opoldne iz uradnega vira: 13. maja so Nemci nadaljevali napad v smeri proti Slovenjmu Gradcu. Zavzeli so št. Janž. V Dravski dolini je položaj neizpremenjen.

POVRATEK V DOMOVINO.

LDU Praga, 13. maja (ČTU). Dne 8. in 9. junija bodo v Terezinu izkopani trupla udeležencev sarajevskega umora. Zemске ostanke bodo ob obletnici atentata, t. j. dne 28. junija, svečano postopno prepeljali v Sarajevo.

IZ SAVINSKIH PLANIN

nam poročajo: Dogodki na Koroškem so tukajšnje prebivalstvo silno vznemirili in razburili. Vse je pričakovalo, da vdero nemške koroške tolpe preko meje. Ko so se pojavili prvi koroški begunci, katerim so sledili bežeči vojak, ki je zavladala med stanovništvom prava panika, ki jo je podvojilo zločinsko postopanje posameznih vojaških beguncev. Ljudstvo v Solčavi in Lučah je bilo že tako zmedeno in zbegano, da so se posamezne rodbine že pripravljale, da pobegnejo na Kranjsko. Odločnemu nastopu raznih uglednih in prevdarnih oseb pa se je posrečilo, da so pomirili ljudi in jih pridobili za to, da se je v Solčavi in v Lučah osnovala četa domačinov, ki je prevzela nalogo, da zasede koroško mejo ter zastraži na Kapelskem vrhu prehod iz Koroške na štajersko. Toda še predno se je izvršil ta načrt, je prišel v Luče kapitan Miklar s svojo četo, ki je imela sabo 4 strojnice. Ta četa je nato s strojnimi zasedla nekatere važnejše pozicije. Med tem je došla že tudi vest, da so se na Kapelskem vrhu že pojavili srbski junaki ter prevzeli obrambo gorskega prelaza. Ljudstvo se je oddahnilo, kakor da bi se mu bil odvalil kamen od srca. Nadaljnji dogodki so pokazali, da je postala obramba na meji brezpredmetna, zato je izostala tudi kornjegradska dobrovoljska četa, ki je takisto prišla svoje sodelovanje. Pogovarjali smo se, da je bilo ljudstvo silno vznemirjeno in v velikih skrbah, da bi Nemci vrtili

vsem društvom, katere so podala referate, celj javnosti sploh v presojo, in zahteva naj se mnenje. Ti najbližji interese, ki poznajo tukajšnje razmere in situacijo, naj kot prvi predložijo svojo sodbo.

Če bo treba nekaterih poprav, se bodo napravile, nato pa se predlaga razpis mednarodnega natečaja na podlagi že strogo kontroliranega programa in prvega regulacijskega načrta, izdelanega od tukajšnjih strokovnjakov.

Arhitekti in inženirji, ki se bodo udeležili mednarodnega natečaja, bodo imeli že veliko množino predelanega materiala. Njih delo bo poglavitno v tem, da bodo prinesli v stvar nekaj novega, kar bi odgovarjalo najbolj prihodnji dobi, originalnosti, svežosti in pa praktičnosti razrešitve.

Prvi regulacijski načrt, izdelan od tukajšnjih strokovnjakov, bi se obogatil z izkušnjami in zmožnostmi mednarodnih strokovnjakov. Tako bi bil dosežen najlepši uspeh in najvišja možna kakovost regulacije, in za to v prvi vrsti gre. Naj ne odločajo osebne pomanjivosti, temveč kvaliteta stvari same.

Ta postop priporočam natonpleje zato, ker bi bile v prvem načrtu krajevne regulacijske komisije respektirane krajevne razmere in interese, razmerja med kraji.

ni značaj, torej vse to, česar se principielno ne sme prezreti. Z mednarodno konkurenco pa bi se doseglo še nadaljnjih momentov, kar bi oni projekt še pogrčal, in temeljil bi tako na najvišji strokovni popolnosti.

Drugi načrt je normalen, danes za manjše razrešitve s pridom v rabi. Regulacijska komisija izdela program in razpiše se natečaj. Ogromni material pa morajo udeležniki natečaja predelati sami. Pri velikih delih se s tem odbiže mnogo najbolj kvalificiranih delavcev zato, ker nimajo toliko časa, da bi ga žrtvovali tako velikemu pripravljalnemu delu. Manj kvalificirani, mladi in morda talentirani se ne udeležijo zato, ker tega dela ne zmorejo. Ostali pa prinesejo čisto navadna dela in ideje srednje kakovosti. Zato vidimo vse-naokoli mnogo srednjih del, zelo majhen odstotek pa močnih, velikih del trajne vrednosti. Navadno pride na sredo in na okoliščine, kakoršne ima razpisujoča komisija.

Je to način, ki ga ne gre zametovati, ali ta način je komoden in ne jamči pri obširnih delih popolnega uspeha. Zato, da nas ima komodnost tako v oblasti, da se navadno izbere raje ta način.

Za novo regulacijo naše bele Ljubljane, ki ima, hiti, najbrž se po njem sara-

šati na srečo in slučaj, ne smemo prepuščati vse usodi. Izberimo zato rajši trnjevo, težavno pot, ki zahteva našega najintenzivnejšega dela in truda, kipa pelje h gotovemu in sigurnemu cilju.

c) Način izdelave definitivnih regulacijskih načrtov.

Definitivni regulacijski načrt naj bo izdelan na temelju največjih ugodnosti in razrešitev, izmed načrtov mednarodnih strokovnjakov, eventualno iz prvotnega načrta tukajšnjih strokovnjakov pridobljenih.

Kateri princip in katere ugodnosti naj se porabi, o tem odloči posebna tehniška in umetniška komisija, v kateri naj bodo po možnosti zastopani projektanti s ceno odlikovanih načrtov; udeležiti se tudi izvršitve, ev. naj jo kontrolirajo.

d) Izvršitev in ohranitev predlagane regulacije.

V ta namen naj se dovoli tehniška in umetniška komisija, ki (poleg stavb. uradov) že po svoji sestavi ne bo dovolila umetiti prihodnje lepote nove Ljubljane.

Ze eksistenca te komisije bo rešila mnogo. Stave naj bodo praktične, proficije razrešene z osrkom na celoto, o arhitekturni lepoti naj odloči komisija.

e) Razvoj, gospodarski in kulturni napredek, socialno stališče velike Ljubljane.

Kakšne velike ugodnosti bi nudila nova pravilna razrešitev bodoče Ljubljane, se danes niti ne da prav oceniti. Največje nezadovoljnost ljudstva je treba iskati le v velikih mestih; tam se najde.

Slaba, nehljigijena bivališča, posebno revnega ljudstva, katero bi moralo s svojim primernim socialnim stališčem in z življenjsko radostjo prinašati največje delavne kvalitete, ki jih posebno danes toliko potrebujemo, posebno zdaj pri skrajšanem delovnem času, povzročajo razne bolezni, ogroženje, trpkost in življenjsko brezbriznost, izbruh nevdružne nevolje, strankarstvo, nestrpnost itd. Ne čudimo se! Nagon sebeohranitve in pravica doživljenja sta silnejša od nas in zakonov.

Dolžnost nas vseh je, da bodoča Ljubljana ustreza vsem novim modernim zahtevam v socialnem, naprednem in kulturnem pogledu in da se na teh temeljih razreši. Treba je mnogo dela, a treba je tudi pomisliti, da ne delamo zasebe, temveč za splošnost — na kar se le prerado pozabi.

Spekulacija z zemljišči pri novi regulaciji je katere funkcije hoče in pa-

samezniki, škodo pa razvoj mesta in splošnost, naj se s pravočasno zakonodajo prepreči.

V temeljnih črtah so podani načrti in predlogi za uspešno izdelavo regulacije velike bele Ljubljane.

Vlada in mesto sta postavljena pred veliko nalogo. Kakršno bo delo, takšen bo tudi uspeh. Izberimo na vsak način rajši pot, ki zahteva sicer več intenzivnega in smotranejšega dela, nego ono komodno, zato pa dvomljivo pot, ker prva jamči za dober uspeh. Naj ne bo sodba naših potomcev neugodna za nas.

Treba je tudi pomisliti, da nam je nova doba prinesla novega veselja do dela, novih nazorov, in nas pelje k novim izkušnjam, k novim teorijam, k novim praksam. Zametovati nova spoznanja in nove smeri bi bilo nazadnjaštvo in vračati se k starim časom šušmarskih razrešitev bi bilo v novi dobi neodpustljivo in nevedno nas.

Stari časi so minili in se ne vrnejo več. Nova doba naj sije z novo svetlobo narodne svobode, prosvete, blagostanja, življenja in dela.

preko meje, samo tri osebe so se vesele prihoda koroških tolovajskih čet in sicer trgovec Rajmund Bratanič, učiteljica Gisela Dominkuš in znani podrejeni celjskih nemčurjev Franca Dežman, vsi v Lučah. Ti so se počitno izjavljali, da bodo šli sprehajati v pozdravit koroško druhal, ki bo vdrila preko meje. Trgovec Bratanič je dal že celo napraviti novo desko z nemškimi napisom za svojo gostilno, da bi imel nemški napis takoj pripravljen. Čim se pojavijo Nemci. Ti trije so bili jedini izdajalci, ki so se veselili prihoda Nemcev. Zato smo jih zabeležili, da jih spozna naša javnost in da bodo tudi naše oblasti vedele, kdo so tisti ljudje, ki celo v oddaljenih gorskih krajih čuvajo ljudstvo proti državi in ki so semtertja povzročili že dokaj nevarno razpoloženje med nerazsodnimi in neukimi sloji. Pripominjamo, da je skozi Solčavo in Luče bežalo kakih 300 do 400 vojakov, ki so bili vsi oboroženi in opremljeni s strojnimi. Pri njih ni bilo nobenega častnika. Večina njih se je vedla docela dostojno, bilo pa je med njimi tudi nekaj boljšeševsko navdahnjenih elementov, ki so zagrešili razna nasilstva. Tako so g. župniku v Lučah Leksetu na njivi izpregli konja, ki niti ni bil njegov, ter se z njim odpeljali na Ljubno. Tudi med četo kapitana Mlakarja sta bila dva tika. Kapetan je napravil z njima kratak proces ter ju dal vklejati na odpeljevanje v Celje.

Z Blok Redkokdaj se oglasi kdo naših občanov z dopisom v slovenskih časnikih. No pa saj do poslednjih dni tudi ni bilo kaj dopisovati. Živeli smo tako vsakdanje življenje. Da smo se v splošno živo zanimali za svetovne dogodke, ni treba še posebej poudarjati. Saj kri ni voda. V Parizu je obrnjen naš pogled, srce nam pa polnita zdaj nade, zdaj bojazni. Zadnji udarec v tužnem Korotanu nas je pa pretresel in srčnih globinah. Bil je poraz, kakršnega nismo nikdar in nikoli pričakovali. Poraz je zadel ves slovenski narod in solidarnost, in vztrajnega dela je treba, da se popravi neznosna nesreča, ki je zapretila pokopati našo s toliko žrtvami odkupljeno zlato svobodo. Reklamo smo, vsi zgrabimo za orožje, da otmemo koroško rajo iz kletih nemških krempljev. Z veseljem smo pozdravili vojaške pozive. Če je izstradana nemška država v stanu napadati in osvajat tujo zemljo, koliko bolj moramo biti odločni mi do zadnje kaplje krvi braniti in hraniti sveta domača tla! A glejte, ko so prišle pozivnice k orožnim vajam, je tukajšnja dušica — Franc Drobnič, bivši župan in deželni poslanec žalostnega spomina, pregovarjal fante, češ, kakšna svoboda je to, če mora človek zopet pod orožje, če je komaj prišel domov. Ko so pa naše fante in moše gonili v gnati, krivični Avstriji od fronte do fronte, tedaj je bilo vse prav in po volji županu Drobniču. V Jugoslaviji pa obsoja obrambo domovine, kar je bilo nekaterim zajcem jako po volji, in se niso hoteli odzvati pozivu. Vdali so se šole sili. Marsikateri strahopetec čaka zaslužena kazen. Kar je Šusteršček petoliznik Drobnič s tem zakrivil, se ne da dovolj ožigosati, zaslužil, ker ima še druge maroge na svoji kosmatni vesti, da ga zgrabi roka pravice in ga plača za njegovo protidomovinsko podpihovanje in šuntanje, katero je v vsaki, še bolj svobodni državi prepovedano, prepovedano seveda tudi v naši mladi Jugoslaviji. Zakaj s hujškanjem in podpihovanjem se ne utrjuje država, ampak se odprajo na stežaj vrata anarhiji, ki vodi v suženjstvo in v smrt naroda. Toliko, da izve širša javnost, kakšne baže človek je naš bivši župan in deželni poslanec žalostne postave. Na samotni oder z vsemi podpihovaleci, da bomo spoznali jedro od smeti!

Iz Konjice nam pišejo: »Zob za zob se glasi pregovor, in okrog glavarstva v Konjicah, pa je izdalo gotovi osebi izkaznico za izvoz s to-le vsebino: 15 kg masti, 25 kg prekajenega mesa, 100 kg krompirja, 20 kg fižola, 40 kg moka, 30 kg solivra, 10 kg jajc in še en škaf zelja brez navedbe teže. Kako velik škaf si glavarstvo misli, ne vem. Okrog glavarstva se drži strogo svetega pisma, ki pravi: kdor bo tebe z batom, ga daj ti s kruhom. Da pa ne bi kdo izmed cenjenih čitateljev mislil, da je to samo slučajno, izjavljamo, da je to precej na dnevnem redu. Pred kratkim je dobil graščak Karl Kittschmann, ki stanuje v nemški Avstriji, a ima posestvo tukaj z oskrbnikom, sledečo izkaznico: 60 kg moka, 20 kg mesa, 10 kg masti in 100 kg jabolk. In to vse je šlo kot priljaga do Črnušna, a od tam preko meje. Pa naj še kdo reče, da Jugoslavija ni obljubljena dežela. Vprašal bi vlado, kako da so druga glavarstva bolj skopa z izkaznicami, a v Konjicah pa tako radodarni. Čuditi se pa ni, če se pomisli, da sede še vedno v gorskih gnezdih vsi prejšnji nemčurji. Omenil bi pri tej priliki, da je bilo pri dogodkih na Koroškem vse po koncu in so na cesti nestrpno pričakovali, kdaj da pridejo »bratci«. Dobro bi bilo, ako bi se posvetilo več pozornosti nemčurjem gnezdu.

Kaj pa naj to pomeni? Pišejo nam: Sedaj, ko je naša domovina v nevarnosti, sedaj, ko kliče sokolska zveza vse člane na krov v obrambo domovine, se mi zdi naravnost nemogoče, da pokliče-

jo iz Mariborskih vojaških kante domov, češ da jih za sedaj ne potrebujejo. Prišlo je k nam iz Maribora več fanov nazaj ki so pripovedovali, da jih je šlo straža pri vratih v vojašnico nagovarjala, da naj odidejo domov in posredujejo jim tudi naredniki rekli, da lahko odidejo, češ da jih ne rabijo in da jih bodo pozneje vpoklicali, če jih bodo rabili. Kaj je torej resnica? Ali se ne rabi moštva v resnici ali pa tiči tu nova lopovščina od strani Mariborskih Nemcev, katerih je še mnogo med naredniki in ki nosijo samo na vides jugoslovansko uniformo, v srcu so pa stari zagrizeni Nemci. Vprašal bi tudi mariborsko pregledovalno komisijo, kako da dobita smana pangermana Baumann in Machoritsch razred »C« sposobnosti, dasi sta bolj zdrava in trdna kot vsi kmetijski fantje, ki služijo vojaško. Pa vendar ne morda zato, da svobodno doma rovarita. Posebno g. Baumann je storil obilo korakov okoli znanih Nemcev in nemčurškov o priliki vpada nemških tolp na Koroško. O tem pa obširneje prihodnjice. Prosimo tozadevna pojasnila od kompetentnih činiteljev.

Na naslov obratnega nadzorništva juž. žel. v Ljubljani. Prejeli smo in objavljamo: Povodov vpada in divjanja nemških čet na Koroškem so zahtevali slovenski uradniki odstranitve treh največjih hujšakov iz Maribora in sicer pristava Hail, revidenta Kottnigga in nadsprednika Hlavačka. Pristavu Hailu in nadspredniku Hlavačku je obr. vodstvo res ustavilo plačo in jih postavilo pod kap, a rev. Kottnigga se je poslal na substitucijo v Rače, pravijo, da po protekciji g. kontrolorja v Mariboru. Kaj naj bo to kazen za zagrizenega renegata, da si v drugem nemčurškem gnezdu služi mastne dijete? Kaj takega bi še Avstrija ne napravila. Kako si pa naši vodilni krogi mislijo čiščenje, če se protežirajo celo od zgoraj nemčurji. Naj pogledajo samo gospodje, kako drugi ravnaajo z našimi ljudmi, kako pade naše čez mejo. A pri nas se Nemci in nemčurje celo na novo sprejema. Pri nas ne bo zadostovalo samo navadno čiščenje, treba bo celo trde brezove metle in brezovke. Kdo pa je pripomogel znamenemu renegatu Merzu iz Arnovca v Maribor. Mogoče bi znal tudi to zagonečko razvoljati neki gospod iz Maribora? Obratno nadzorništvo pa prosim naj napravi pošten red in naj pomete, vse kar ni našega preko meje.

Predaja šulfrajnske šole v Poljčanah. Gerent občine Pekel gosp. Vodenik je v imenu občine prevzel poslopje in inventar šulfrajnske takozvane Rosegerjeve šole v Poljčanah. Pri predaji so bili navzoči kurator šulfrajnskih šol za mariborski okraj dr. Urban Lemež, bivši vodja šulfrajnske šole Schmuck in zastopniki krajevnega sveta poljčanskega. Učitelj Schmuck, ki je bil eden najsilnejših vsenemskih agitatorjev v okraju, še vedno stanuje v šoli, mesto da bi se ga takoj izgnalo iz države kot nadležnega tučja. Kako begajo ljudstvo. Iz tujske okolice nam piše somišljenik: Ko sem šel včeraj iz službe, me je stara žena s solzami v očeh prosila, naj ji povem, kam da naj pošlje tistih 200 goldinarjev, ki jih je treba plačati, da bo prišel njen sin iz laškega vjetništva. Ko sem ji povedal, da ni treba nič plačati, ker bo sin gotovo tudi tako prišel domov, je stara odgovorila, da tega ne more verjeti, češ, da se splošno govori, da se sedaj, ko nimamo več cesarja, nihče ne briga za vjetnike in da bodo le-ti postreljeni, ako se ne bo plačalo 400 kron za italijansko državo. Še le po dolgem prigovarjanju sem jo v toliko potolažil, da bo s pošiljateljico 400 k počakala, ter še tudi drugod povprašala. Tako in enako so ljudje pončeni tukaj v Halozah. Ali so sleparji, ki bi na ta način radi ubogo ljudstvo opeharili, ali neki drugi politični agenti — ne vem. Najbrž agenti iz sosedne Hrvaške, katerih se tu in tam najde. Tukaj bi bilo res potrebno, da bi se ljudstvo — na kak način o tem in drugem poučilo, ker so tu prav pridno na delu nemškutarji, ki imajo tukaj vinograde, da zasejejo ljudsko med pšenico.

Iz Poljčan nam pišejo: Vsako soboto zvečer prihajata iz Maribora slovenska nemčurja Krajnik in Matušev v Poljčane, oziroma Studenice. Po poklicu sta kovača v kurilnici južne železnice v Mariboru, a vse bolj pri srcu jima je kovanje črnih naklepov proti svobodni domovini. V Studenicah sibirata fante in jim razlagata vse najnovije dogodke, ki so se pretekli teden dogodili, a jih čuvata na upornost, češ v republikanski Avstriji je paradiž, kateri bi se lahko na celo Štajersko raztegnili, da ni teh Srbov, ki hočejo povsod imeti prvo besedo. Tudi jima je v železcu general Majster, češ, da kruto tla ubogo Mariborčane. Ta dva tička priporočam merodajnim oblastim, da bo konec njih rovarstvu.

Narodna kavarana v Celju. Bil je v Celju še pred vojno čas, ko se je iz celjskih kavarar metal na cesto ljudi, ki so pri mizi med seboj slovensko govorili. Dolgo smo pogrešali svojo kavarano, končno smo dobili kavarano, ki nosi napis Narodna kavarana. Za Slo-

venske je itak že to namizna domoljubnost. Kje so bili Nemci, ne vprašujemo za njegoje mizljanje, pri čemer pa bi od njega toliko tehta, da rahlje namigava raznim instancam elementov, ki glasno pri biljardni mizi svoje nemščino, naj tega ne dela, je več, če pa jih njihova še neukrotena nemškutarika naplajnost preveč peča, da ne hodijo na tak način izsiljati slovenskih in srbskih gostov, ki jih to vedenje upravičeno žali. Šploh pa bi mi Slovenci ljudem, kakor je kavarar. Kone lahko dali priliko, da se bogati same od podobnih nemškutarških ljudi, ako bi razni gospodje v I. nadstropju Narodnega doma imeli kaj smisla za potrebo časa.

Celje dobi nove ulične napise in večina ulic nove označbe gl. sklepe mestnega svetova. Dobimo Dečkov trg pred Narodnim domom, Slomškov trg, ulico kralja Petra itd. Veselimo se tega ukrepa, saj je danes naravnost nerodno, ni uličnih tablic, na hišnih številkah ne napisov na trgovinah (nemških), ki pa jih slovenski meščani in okolščani vsejedno ne zgrešijo. V Celju v »Semalni« vojašnici se je nastanila jugoslovanska legija pod poveljstvom srbskega kapetana, subalterni častniki so sami Slovenci, to so oni legijonarji, ki so se borili v Dobruči in nazadnje na solunski fronti. Jugoslovanske junake v našem Celju iskreno pozdravljamo. »Deutsche Wacht« je v soboto poslednjikrat šla s tem imenom, odsele se bo listič, ki izhaja enkrat na teden imenoval »Östlicher Nachrichten«. V dolgem resigniranem uvodniku se list, ki je nam Slovencom prizadejal toliko krivic, poslavlja od lepše preteklosti in naslovnega imena, ki ga je moral na ukaz oblasti te dni žrtvovati. Vseled prizadevanja tukajšnjim trgovskim in obrtnim krogom se osnuje za Slov. štajersko ekspozitura ljubljanske trgovske in obrtne zbornice. Sedež se ni določil, po naravnih sredstvih legi in moči obrti in trgovine pride za to vpoštev v prvi vrsti mesto Celje. Koroških beguncev je tudi pri nas vse polno, čuti se veliko pomanjkanje stanovanj.

Odpuščanje ruskih častnikov iz naše vojske. Ministrski svet je sklenil, da se od slej ruski častniki ne bodo več sprejemali v našo vojsko. Oni, ki so bili že sprejeti, bodo polagoma vsi s pet odpuščeni iz službe. Zdi se, da so bili pojedini izmed teh oficirjev manj vojaški, kakor boljšeševski agitatorji.

Igona tujece iz Bosne in Beograda. Po navodilih beogradske vlade in naredbi bosanske vlade, se izženo iz Bosne in Hercegovine vsi oni tuječi, ki se ne morejo spriznati in pomiriti s novimi odločaji, ki so rovarili proti državi in dinastiji in ki so iz mržnje napram našem troimenakemu narodu postali »boljševiki«. Slične odredbe so uveljavljene tudi v Beogradu. »Službene Novine« priobčujejo ta-le razglas: mestne občine beogradske: »Vsi podaniki neprijateljskih držav morajo zapustiti Beograd in se izseliti iz njega takom 10 dni po objavi te naredbe, ako niso dobili izrecnega dovoljenja od pristojne oblasti, da smejo še nadalje ostati v Beogradu.« — Izgnali so torej nadležne tujece že iz Zagreba, Sarajeva in Beograda, samo pri nas v Ljubljani jih še mirno trpimo, da rujejo proti državi in dinastiji, širijo korpucije in boljševizem in čuvajo vojske na odpor proti oblasti in upor. Ali bomo čakali tako dolgo, da nam ti elementi res zapalijo streho nad našimi glavami? Oemu ne izda naša vlada slične naredbe, kakor jo je izdala bosanska vlada? Ali imamo mi med nami manj tužih, državi nevarnih elementov, kakor v Bosni? Dvomimo. Zato ključemo: Na dan z naredbo proti nadležnim tujcem!

Neodrešena domovina.

AVITA CULTURA.

LDU. Split, 13. maja (DDU.) V Zadru so bile 11. t. m. velike demonstracije, ki jih je izval dr. Zillicot 20 do 30 gospej in gosposicah so v glavni ulici napadli s pesmi, nogami in palicami. V Zadru vlada strašen teror.

LASKA JUSTICA.

LDU. Split, 13. maja (DDU.) »Ne-va Dobac objavlja težko obsodo. Po skoro tri mesece trajajočem preiskovalnem zaporu je vojni sod v Zadru v imenu okupacijske oblasti obsodil obtožnega dr. Mirovića, sodnika v Benkovcu in dijaka Frana Petretića iz Splita na doživetno ječo zaradi volunstva na korist onega dela bivše Avstro-ogrške monarhije. Italijanske čete so prišle v Benkovac dne 31. decembra l. 1918. Dne 19. januarja 1919 pa je prišel v mesto član dopisnega urada iz Splita Petretić, da se, kakor trdi v svoji izjavi, informira o razmerah v benkovskem okraju, ki so nastale valed italijanske okupacije, o načinu upraviteljske in o postopanju Italijankih oblasti v nacionalnem oziru. Ker v hotelu ni mogel dobiti sobe, je šel k advokatu Medvedcu; s njim in s učiteljem Kneževićem je šel k sodniku Miroviću. Do Mirovića hile jih je sprejel srbski vojak, ki je bil v Benkovcu na doživetni. Tudi sicer so

sretni vsi pet. Pri Petretiću so našli dva pregleda, enega o evrobi in enega o stanju Avstro-ogrške države in o bodočnosti našega naroda. Pri sodniku Miroviću so našli štirinast askuk, ki mu je je dal Petretić in dva prepisna askuka. To je vse, zaradi česar se je šel drakonika obsoda. Obtoženci niso zakrivali ali zločin volunstva, niti volunstvo na korist sovražne države, niti kake frakcije. Petretić ni bil član sovražne vojske, ampak došel je na sedeno osemleto za svrhe obvestilnega urada, torej novinarske institucije, ki ne more imeti nobenih volunskih namer. Dijak Petretić je priznal namene svojega potovanja. Da bi šlo za volunstvo na korist kake neprijatelj. države, ta trditve je sofistična. Strogost italijanskih obsod ima očito svrhu, da prestraši prebivalstvo in ga zadržuje od vsakega dela za narodno stvar.

D' ANNUNZIO.

Kje tisti D' Annunzio, ki je v začetku vojne peval ode in himne junakemu srbskemu plemenu? Danes se ne more naceriti črta in srda zoper nas. Tako je izustil v neki poslanici zlogotki stavek: »Kar v dalmatinski deželi ni laško, je barbarsko.« Na ta žolč se bo najbolj prilaga odloček iz ocene jugoslov. razstavi v Parizu, priobčene v neprijaznem nam Tempsu. ... ta barbarška umetnost, v kateri še danes vse vre, ne bo le samo od nikogar zaničevana, marveč bo naša — o tem sem prepričan — gorečih občudovalcev.

Omenjeno poslanico je nesel letalec Palli srancoskemu listu »Excelsior«. Toda v Alpah je zgrabil vihar zračnega poštarja, ga vrzel na goro, potem pa je stotnika odnesel snežen plavč v dolino, kjer so pobrali mrliča. Govorec o tem slučaju, pristavlja Journal des Débats: »mogoče je postal avijatik žrtve valed prevelike teže te lirčne in bohotne proze, tega nanka o nletzshejevem imperikalizmu. Gabriele d' Annunzio izbral si sebi lep priimek (angel oznanjevalec), oznanjač pa sovražnost, pozabivši na svoje pravo ime, Rapagnotta, na galiskom domovino svojega judovskega očeta!«

Angleški čete ostanejo stalne na Reki? Poročalo se je pred kratkim, da odidejo angleške čete s Reke, kar je vznemirilo jugoslovansko prebivalstvo, ker so trčili Lahom, da odalej bodo gospodovali v mestu laške čete. Sedaj pa se poroča, da Angleži ne le ne odidejo, marveč se pripravljajo, da ostanejo dalje časa na Reki. Baje je poveljnik angleških čet sklenil na 5 let glasečo se najemniško pogodbo.

Pismo z Voloskega. V Ljubljani bivačca družina je prejela od svojih sorodnikov z Voloskega poročilo, ki je nov list iz albuma italijanskega kulturnega in odredilnega delovanja med našim ondodnim ljudstvom. Poročilo se glasi: ... Pisati nam je le redkokdaj mogoče, ker le težko spravimo kakopismo na Reko, od koder pride potem po ovinkih v naše roke. Na pomolu v Voloskem pregledajo Italijani vsakega potnika prav natančno; večkrat se morajo potniki v posebni hišici popolnoma sleči, celo po črevih stikajo. Pa tudi semkaj ne prejmemo nobenega časopisa, dasiravno bi prav radi svedeli kaj se godi v Jugoslaviji in ali prinašajo vsi časopisi tudi kaj novic iz naših krajev. Prvo delo vsakogar, ki stopi zjutraj iz hiše je, da polize, koga so poneli zapri. Sicer to ne more več dolgo trajati, ker so skoro že vse, ki niso pravočasno pobegnili, zaprli. Po svoje vrste prihajajo karabinjeri navadno od enajstih do dvanajstih ponoči ali tudi kasneje, včasih pa na vse zgodaj zjutraj. Hišo obkolijo, dva gresta notri in kogar iščejo, mora ž njimi skro nobeden izmed naših možev ne spi doma. Po dnevi hodijo okoli, ker karabinjeri navadno nikogar ne aretirajo čez dan, ponotni pa se skrivajo pri kakih znanah. Vojaki sicer pridejo v hišo in izprašujejo, kjer je ta ali oni, na odgovor pa, da ga ni, preiščejo hišo bresuspešno in nato odidejo. Zali- bog traja to seveda le nekoliko časa, dokler ga končno vendar le ne iztaknejo. Sicer pa so naši možje previdni in čim kdo sluti, da mu preti nevarnost pobegne. Vendar je pa tudi tak beg v sadnjem času precej nevaren. Naš glavar polkovnik Pavoni se je izrazil proti nekemu gospodu, da ve, da nihče ne spi doma in da jih veliko pobegne čez mejo, dostavil pa je, da odsele to ne bo več mogoče, ker so Italijani gotovo zastrašili mejo in ne more nihče več uiti. Raznim pa se to še vseeno posreči. Tako sta dr. Cuker in Pava pobegnili preoblečena kot železniška čuvaja. Snašla in snašla sta tračnice, dokler nista šla mimo straž. Prof. Crvarič je pobegnil kot pogrebnik, dr. Trinajstić pa kot kum otroka, ki so ga ravno našli kretiti. Preoblečen v kmeta s otrokom na rokah je šel čez mejo. Pred nekoliko dnevi se je posrečilo pobegniti tudi Duncu star., Senici s glavarstva, Smokvini, Večerini, vsem profesorjem in še mnogim drugim. Zadnje dni aprila meseca so zaprli zdravnik dr. Fabjančič, Gavrančič, Lemačič, opatijskega školskega ravnatelja Rajčiča in voloskega Rajčiča. Dr. Fabjančič so ti junaki izvalili na ta način iz hiše, da so prišli k njemu s puščico, da je najde bolan in se ga

potem v neki vili v Opatiji zaprli. Ostadna je taka zavrznost. Ako se res v stanu komu dokazati, kako krivdo, in ako mislijo, da so vsa ta nasilja upravičena, naj imajo pogum, da ljudi zapirajo podnevi, ne pa da na tolovajski način lovijo ljudi ponoči. Aretirance najo po dva in dva uklenjena skupaj odvedejo v Trst in jih potem baje spravljajo v Italijo. Pravnika Viranta, rezervnega častnika so odpeljali uklenjenega skupaj s navadnim tatom. Ko je hotel notar Rajčič iz Pazina na dopust v Volosko, mu je rekel ondodni italijanski general: »Kaj v Volosko, v ono nevarno gnezdo?« Kakor so poprej Avstriji mislili, da sta Opatija in Volosko nevarno središče zarot, tako tudi Italijani vidijo v teh krajih vse mogoče strahove. Izdajajo pa naše ljudi tukajšnji Italijani, ker jih oni, ki so iz Italije dospeli semkaj, vendar ne poznajo. V Kastvu so zaprli župana, bivšega župnika in akoro vse moške. Semkaj je dospelo zopet precej italijanskega vojaštva s topovi, ki so jih postavili na opatijski pomol. Bojimo se, da bodo tudi tukaj še razsajale vojne grozote, vendar pa ne moremo odtoč. Teh šest mesecev, odkar so Italijani tukaj se mi zdi, kakor šest dolgih let, in bojim se, da ne bomo mogli biti nikdar več tako veseli, kakor prej. Smeha sem se že čisto odvradila. Vedno smo sami in vsak se najraje zapira v hišo. Italijanski častniki so sicer prijazni in poslušni, vendar pa nam ni mogoče početi se s temi ljudmi, ki nam naše najbližje in najljubše uklenjene odvajajo bogvekam. Studijo se nam ti priljubljeni hinavci. Ravno smo svedeli tudi, da so morali akoro vsi naši tudi iz Reke in Sušaka pobegniti, ker jih Italijani tudi tam prav pridno iščejo. ...

Jugoslovanskim železnikarjem iz Divače. Valed laškega pritiska smo morali zapustiti naš tako ljubljani in zavedni Kras, ter se razkropili po vsi Jugoslaviji. S tem je zginila tudi podružnica Z. J. Z. v Divači, ker so vedinoma vsi odborniki odšli in se nahajajo v Sloveniji. Naznanjam vseni podružničnem članom, da se nahajajo vse društvene stvari pri predsedniku. Povzljam vas vse, da ostanete še v naprej zvesti ideji, ki je nas družila, in trdni v prepričanju, kot do sedaj in da se vpisete vsi v bližnje podružnice Z. J. Z. Ako kdo rabi kaj od svoje podružnice, naj se obrne na me vašega predsednika. Anton Filipčič, sprevidnik, Novo mesto, kolodvor.

Slovenski svet.

ČEHI ZA SLOVENCE.

LDU. Praha, 13. maja (ČTU.) V včerajšnji seji narodne skupščine so poslanci dr. Franta in tovariši vložili predlog, ki se glasi med dr.: Edina dežela bivše Avstro-ogrške monarhije, kjer Nemci še vedno tlačijo Slovence, je Koroška. Slovensko prebivalstvo te dežele je bilo še od nekaj izpostavljenost najhujšemu narodnemu zatiranju. Nemški šovenizem ni bil nikjer tako brezobziren kakor v tej deželi. Dasi je na Koroškem obstojala demarkacijska črta, se Nemci z njo niso zadovoljili in so začeli ofenzivo. Iz te nesrečne dežele prihajajo obupna poročila o nemškem nasilstvu. Begunci prihajajo na Kranjsko in pripovedujejo o grozovitostih nemške soldateske. Tirolski in štajerski prostovoljci ubijajo slovenske ujetnike. Nemški listi priobčujejo članke, kjer proslavljajo čiščenje in osvobodjenje koroške dežele. Interpelanti so vložili nastopni nujni predlog: Vlada naj se takoj obrne do prijateljskih entitetnih vlad, da nastopijo čim strože zoper nemško nasilstvo. Vlada naj upravičeno zahteva Jugoslovancov po osvoboditvi Slovencev izpod ponižujočega nemškega jarma podpira na ta način, da se vsa koroška dežela, ki je bila prvotno popolnoma slovenska in ki je danes le umetno germanizirana, prisodi združenemu kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Laški častniki v češkoslovanski vojski zapuste svoja mesta. Te dni so bili s strani češkoslovanske republike vsi v njeni vojski službojuči laški častniki z generalom vred odvezani nadalnje službe.

MASARYK O VOJSKI.

Nedavno je imel Masaryk govor v častniški šoli in razvil sledeče misli o češki armadi. Pripoznavna potrebo vojaškega pozdrava, katerega je sicer socialistični minister Klofač odpravil, pozneje pa zopet uvedel. Masaryk ne vidi v pozdravu nobenega kršenja proti demokratskem duhu. Tudi priznava potrebo dajati boljši hrano častnikom, ki izhajajo iz višjega družbenega sloja, nego priprosti vojaki. Zanj mora biti armada šola, kjer se neprisilni človek uči brati in pisati, oziroma nadaljuje svoje osnovne nauke. Odtod izvira pravica za vojaka, da sme čitati liste, se baviti s politiko, če že ne aktivno udeleževati se agitacije in strankarskega življenja, kajti časa mu ne dostaja za to. Toda navaditi se mora spoštovati mnenje drugih. Kar se tiče oficirja, bi moral poznati politične ideje, da bi mogel v potrebi svetovati

vojakom. Za častnike in molitvo je treba knjižnic, da se ne bodo nikdar dolgočasili in da bodo delovali možgani kadar telo počiva.

V demokratični državi mora vojak spoštovati vlado, tudi kadar je sestavljena iz mož, ki mu ne ugajajo. Ze danes naj se navaja na obzirnost, ki bo potrebna, kadar bo imel čeliki častnik nemške vojske pod sabo, kadar bo moral nemški oficir živeti v češki garnizaciji.

Cehoslovaška armada je urejena za obrambo, ne za napade, zakaj njen vzor je bratstvo vseh narodov. Ne more hlepeti po osvajanjih, saj je prešibka za to in ker je po svoji zemljepisni legi obkoljena od Nemcev. Vendar če je potrebna, mora vzdrževati red v notranjosti, kar pa ne pomeni boriti se proti kakemu razredu državljanih. V čehoslovaški republiki ni notranjih sovražnikov.

Jugoslovanska zveza v Tiflisu. V Rusiji zlasti v Kavkazu živi že več desetletij številno Jugoslovancev. Po osvoboditvi Kavkaza so se sešli njihovi zastopniki v Tiflisu in ustanovili »Kavkaško jugoslovansko zvezo«, katere delovanje se razteza na vse kavkaške dežele in zasleduje kulturne in ekonomske zveze med temi deželami in domovino. Predsednik zveze je inženir Stevan Jakšić iz Ercegnovega. K zvezi je pristopila tudi kolonija beneških Slovencev, ki so se pred par desetletji priselili v Vladikavkaz.

Zavezniki.

NOV KREDIT.

LDU. Washington, 14. maja. (Brezlično.) Državni urad za finance poroča, da se je dovolil Franciji nov kredit v znesku 50 milijonov dolarjev. Celokupni kredit, ki ga je Francija dobila od Zedinjenih držav, znaša trenutno 2.802.477.000 dolarjev; skupno so dobili alijanci od Zedinjenih držav 9.228.829.000 dolarjev posojila.

Mirovna konferenca.

TRI SPOMENICE.

LDU. Versailles, 13. maja. (Dun. kor. ur.) Državni minister grof Brockdorff-Rantzau je odposlal danes predstojniku mirovne konference Clemenciju tri spomenice. Prva vsebuje poročilo narodno-gospodarske komisije, ki ima nalogo proučiti posledice mirovne pogodbe za položaj nemškega naroda. Konec se glasi: Ako se mirovni pogoji izvedejo, znači to enostavno pogin velik milijonov ljudi v Nemčiji. Ta proces bi se razvil jako hitro, ker je po vojni blokadi in njeni postritvi med premirjem zastrupljeno ljudsko zdravje. Nobeno pomožno delo ne bi moglo ustaviti tega stranskega umiranja. Mir bi zahteval od Nemčije več človeških žrtev, kakor jih je zahtevala štirinapolletna vojna. Mi ne vemo in skoro bi na tem dvomili, da so si delegati alijanih in asociiranih držav v svesti konsekvence, ki bi nedvomno nastopile, ako bi Nemčija, do sedaj gosto naseljena, z vsem svetovnim gospodarstvom spojena in od uvoza surovin in živil odvisna industrijska država, naenkrat pomaknjena na tako stopnjo razvoja, ki je morda odgovarjala njeni ekonomski konstrukciji in njenemu številu prebivalcev pred polstoletjem. Kdor podpisuje to mirovno pogodbo, izreka obenem smrtno obsodbo nad mnogo milijonov nemških mož, žen in otrok.

LAHI DELAJO KOMISIJE ZA NAS.

LDU. Lyon, 14. maja. (Brezlično.) Iz Versailles javljajo: Pod vodstvom polkovnika Casettija so sestavili italijansko vojaško komisijo, ki se bo posvetovala z vojaško komisijo polkovnika Mauricea o onih mirovni pogodbe nastala v novih državah bivše Avstro-Ogrske.

NEODVISNOST FINSKE.

LDU. London, 12. maja. (OTU.) Reuterjev urad poroča: Vlada Zedinjenih držav severo-ameriških je sklenila priznati neodvisnost Finske.

Iz Avstrije, Madjarske, Nemčije, Turške.

Z RENNERJEM GREDO BOTRI.

LDU. Lyon, 14. maja. (Brezlično.) Iz Dunaja se poroča preko Bazila: Državni kancelar dr. Renner je preteklo nedeljo sprejel poverjenike Anglije, Zedinjenih držav, Italije in Francije ter z njimi razpravljal o predmetu mirovnih pogajanj. Poverjeniki Francije Mr. Allize je objubil, da bo avstrijskim delegatom, ki potujejo v Pariz, ublažil pot. Spremljeval jih bo v imenu francoske misije Mr. Pinat. Tudi general Alberti od italijanske misije bo šel v Pariz.

NEMCIJA NEMŠKI AVSTRIJI.

LDU. Paris, 14. maja. (Dun. kor. ur.) Agence Havas poroča: Brockdorff-Rantzau je sestavil s svojimi 50 sotrudniki spomenico na Nemško Avstrijo, ki jo odpošlje potom kurirja nemško-avstrijski delegaciji.

FORMULA.

LDU. Amsterdam, 13. maja. (Dun. kor. ur.) »Algemeen Handelsblad« javlja iz Pariza: Preliminarije s Avstrijo bodo bile vseobsežne in formule, kakor mirovna pogodba s Nemčijo, namreč da mora Avstrija sprejeti posebne rešitve, ki so bodo kasneje ugotovile za nove sosednje države Avstrije.

PROTESTNO ZBOROVANJE.

LDU. Berlin, 14. maja. (Dun. kor. ur.) Na Königsplatzu je bilo večeraj velikansko protestno zborovanje proti nasilnemu miru. Nad vse pričakovanje dobro obiskano zborovanje je sprejelo resolucijo, kjer se pozivlje proletarijat vseh dežel, naj sodeluje v boju proti imperialističnim nasilnim politikom entente ter za trajen pravičen mir.

STRAH.

LDU. Dunaj, 14. maja. (Dun. kor. ur.) Razpravljajoč še ne potrjene vesti pariških listov o mirovnih pogojih, ki se bodo stavili Nemški Avstriji, poudarjajo listi, da je bila bojazen, s katero se je pričakovalo predloge entente, upravičena, če so te vesti resnične. Mir, ki ga entente namerava vsiliti Nemški Avstriji in Ogrski, ima isto obliko, kakor mir z Nemčijo, in bo na enak način mir uničenja, ki ga Nemška Avstrija ne more podpisati.

Italija.

NEMIRI.

LDU. Lugano, 14. maja. (OTU.) V Napolju so, kakor se šele zdaj radi cenzure doznava, izbruhnili veliki nemiri. V notranjem delu mesta je nastal boj med odpuščenimi vojniki in redarstvom, pri čemer so celo napadale čete z revolverji in bodali napadale redarstvo. Prisilili so redarstvo do umika v vojašnico, katero so potem ljudstvo in vojniki oblegali. Oddali so baje več kot 2000 streliv. Naposled je vojaštvo izprilo del mesta, hoteč vzpostaviti mir. Približno 150 vojakov napadnih čet so aretirali. Patrulje so korakale po mestu. V Napolju bivajoče častnike in 4000 dijakov so uvrstili v nekako meščansko gardo, ki mora biti vsak trenutek pripravljena posegati v boj. Število ranjenecv znaša 15, ki pa vsekakor ne odgovarja dejstvu.

Ljubljanska sokolska župa priredi v nedeljo 18. t. m. celodnevni delni župni pešizlet v Polhov gradec. Odhod iz Ljubljane ob 6. uri zjutraj. Bratje, ki nimajo kroja, se naj udeležijo izleta v civilni obleki. Sestre in bratje sokolskih društev Ljubljane in Sp. Šiške se zbirajo ob 6 1/2 zjutraj pred Narodnim domom. Vič se priključi med potjo in Vrhnika pride od druge strani. Pozivljamo vse brate in sestre, da se polnoštevno udeležijo izleta. Vsa društva nar javljajo do petka število udeležnikov, da se preskrbi zadostno število obedov.

Dnevne vesti.

Od nemških vojakov obstreljevan vlak. — Naši pogumni jugoslovanski železničarji. Dne 29. aprila krog 7. zjutraj je odpeljal tovrstni vlak iz Maribora na Koroško. Ko pripelje v bližino Sinče vasi, je bil vlak od nemških topov obstreljevan. En topovski izstreljek je priletel v smeri proti vlakom, kateri pa k sreči ni zadel; bil je previsok, 8 tem vlakom sta se tudi peljala kot spremeljevalca tobaka gg. Franc Fortuna in Jakob Bratko iz Ljubljane. Takoj ko je priletel izstreljek, je skočil strojevodja, Nemec po rodu in mišljenju, iz stroja, ga odpel in se odpeljal v postajo do prvega premikala, ga obrnil in se nato odpeljal sam nazaj v Pilberk. Vlak in ostale osebe je prepustil na planem njihovi usodi. Videč grozno nevarnost, so ostali sklenili sebe in vlak rešiti. Proga visi tam do postaje; skočijo na zavore, jih odvijajo in spuščajo ostale vozove počasi v postajo, kamor srečno dospo. Takoj nato je bila postaja obstreljevana iz topov, vse osebe te postaje je zbežalo, ostali se sami spremljevalci vlaka. Tobak sta takoj nato razložila imenovana spremeljevalca v skladišče. Popoldne pa se je pripeljala trafikantinja, za katero je bil tobak namenjen iz Zelezne Kaplje, v velikih skrbah in je vprašala, ali je tobak nepoškovnan došel. Dobil je razveseljen odgovor in tobak so takoj naložili, kamor je bil določen, v Zelesno Kapljo. Spremljevalca tobaka sta takoj po progi odšla po nazaj v Pilberk, kamor sta srečno dospela. Kolodvor je bil tudi še iz treh srakoplovec obstreljevan. Kaj je hotel strojevodja s tem doseči, da je pustil vlak na odprti progi v takem slučaju, nam ni znano. Spremljevalca sta imela veliko truda in v lastni smrti nevarnosti sta rešila tobak, da ni bil sreči proge opan.

»Bela Ljubljana«. Pomlad je priromala k nam z vsem svojim čarom. Dnevi so krajši: topli, življenjski pulsi. Človek, ki se je s tešavo in suho gnetel na dolga stena je hladnih ljub-

ljanskih ulicah je ves radosten, že nove pobite se kratak hip van v mehanje na odhiti in razvedrilo. Najbližja prikljika je po Tivoli s svojimi nasadi. Ali komaj se približat dvorcu, se ti bolnik nasproti hrebanje in ropot vrtiljakov avtomatov. Pa bežiš dalje, se mudiš uleca, ali vse nič ne pomaga: noga te ne nese tako daleč, da bi te ne doseglo to prokletstvo. Program je obširan; razen ljubavi tudi patriotske pisco à la »Radetskymarsch« itd., kar je za današnje čase brez dvoma silno vzpodbudno. Človek se vprašuje dali je kaj takega mogoče. Pa zakaj ne, saj je Družba sv. Mohorja tudi razdelila kolodar med 80.000 Slovencev s podobo njegovega veličanstva Karla IV. in Zile. Pa o tem drugič. Za zdaj samo vprašamo: ali je res nemogoče izstreliti to zalego iz najkrajnjega dela našega mesta. Ali nimamo nobenega drugega sredstva v razvedrilo? Naj se goji šport! Vsa cirkuška podjetja so izključno švabska in če smo morali ta »kulturne« bacil trpeti v stari Avstriji, vendar ni treba, da inficiramo z njim Jugoslovane. Če pa se te nadleže momentano le ni mogoče rešiti, naj se ukrene nemudoma vse potrebno, da se premeste ta »podjetja« na skrajno periferijo mesta, a v Tivoli, v ta naš najlepši in edini park, kjer išče človek miru in odih, ta stvar absolutno ne spada in nujno potrebno je, da se to nadlego odpravi raje danes ko jutri.

Sadovi hujšanja. Gašpar Tramé iz Ruhtnevasi pri Beli cerkvi bi bil moral odriniti v vojske že v prosincu tega leta, pa se vsled različnih hujšanj ni odzval pozivu, marveč se je skrivati doma in po okolici, tako da ga orožniki niso mogli zaslediti. V začetku suša so ga pa vendar zalotili na ležišču v hlevu ter so ga hoteli ukleniti. Tramé se je pa upiral ukleniti in klical na pomoč svojo mater Marijo, ki je res pridrla in se zaganjala v orožnika kakor razjarjena koka, tako da se je končno vendarle posrečilo sinu iztrgati se orožnikom in uiti. Bežal je pred njima proti Krki in skočil na zadnje, ko film ni mogel več uiti, v vodo, ni pa plaval čez vodo, ker bi v polni opravi ne bil prišel na drugi breg. Orožnika sta se lepo vsedla na zemljo in čakala, kdaj se bo naveličal stati Tramé v mrzli vodi. Ni jima bilo treba dolgo čakati, pa se jima je vdal, šklepetaje z zobmi. — Bolezni si ni nakopal, pač pa se bo moral on in njegova skrbna mamica zagovarjati pred sodnijo. Pač žalostno za slovenske fante, da postopajo na tako sramoten način.

Zahvala naših invalidov. V soboto se je od nas poslovil naš prvi najboljši borilec g. dr. Jež. Dolžnost naša je, da se mu javno zahvalimo za tako trudopolno delo. Če smo tueli kako željo, vsak je lahko govoril z njim, kakor bi bil doma. On si je vedno prisadeval, da je bila ta ali ona želja uslišana. Iz srca smo mu hvaležni in upamo da bo še znaneprej tako usmiljeno srce imel do nas, kakor do zdaj. Zelimu mu obilo sreče na bodočem mestu. — Invalidi v Ljubljani.

Tudi predlog. Izmed neštetihi dopisov, ki jih dobiva uredništvo in ki so se od 1. maja naprej podesetorili, objavljamo izvešček iz sledečega: »Posvobod je nastala potreba korenitega čiščenja. Vlada pa ne more biti v vseh posameznostih in o vseh stvarih počena, posebno, ker žandarmerija, na katero se navadno obrača, ni zadostna niti vedno merodajna, ker ponekod ni vedno dovolj narodna ali tudi ne dovolj izobražena. Ali se Vam ne zdi umestno, da bi se po vzoru »Narodne obrane« mariborske osnovali krajevni odbori uglednih mož, ki bi prevzeli to delo in bi poročali vladi s polnim imenom in z odgovornostjo o svojih trditvah? Naj drugi predlagajo kaj boljšega.« (Nam se zdi, da bi to sicer moglo koristiti, moglo bi pa tudi silno škodovati, ker bi taki odbori postali lahko »svojetji denuncijantov« in bi rasla pri njih osebna šikana. Vsekakor je treba nekaj storiti, No, »straže kralja Matjaža« organizirati po celi Sloveniji, pa vendar ne more biti resen predlog, ko je že s prvim predlogom dr. L. samo — potegnil nek tukajšnji list in tudi popolnoma uspel. — Takšno čiščenje je uspešno samo ex offio in spada v delokrog poverjenika za notranje zadeve, ki mora vso stvar organizirati).

Tolba koroškega begunca. Koroški begunec nam piše: Prosim, blagovolite opozoriti razne begunske odbore, da naj pomagajo beguncem s jasni mi nasveti. Zbežal sem v Ljubljano, dobil sem priporočilo za prostovoljno na magistratu v Ljubljani, a ko pridem na glavni kolodvor, mi sploh niso hoteli kreditirati. Hika in se je celo gospodična naravnost arogantno obnašala nasproti meni, ki sem 4 meseca trde na koroški fronti izvrševal svoj civilni in vojaški poklic še poleg. Prišlovanje se ne samo zato, ker nisem dobil plačila, ampak posebno radi arogantnega obnašanja službojoče osebe nasproti meni, bodnem begunec. Zdeli bi, da bi uradne osebe kazale več srca in človekoljublja naspram najbednejšim med belimi — beguncom.

Na Karavanah 7. maja. Komanda mesta na Jesenicah nam sporoča uradno, da trije častniki niso v soboti zvezi z notico, ki je bila pred nekaj dnevi pod zgorajšim naslovom objavljena. Z njimi se ni moglo dobiti zvezi.

Ze zdravniške. Deželna vlada razpisuje obsežne sekundarije na internem oddelku obsežne javne bolnice v Celju in okrognega zdravniška za Zalec. Prednjo do 1. junija. Natančneje pri odseku za zdravstvo.

Zelamski občli pokojninski zavezi na nametnostne v Ljubljani razpisuje ali bo bilanec smotnega knjigovodje v starosti do 35 let, plača in napredovanje po lastni pragmatiki savoda, kar pa ni slabše, kakor pri državnih uradnikih. Prednost imajo prosilci s srednješolsko izobrazbo. Nekočkavane prošnje, opremljene s domovinskim listom, s šolskimi spričevili, s dokazili o dosedanjem službovanju, z zdravniškim in uravnavnim spričevalom je vložiti najkasneje do 1. junija pri zavodu v Bolekem drevoredu šte. 2.

Na koroškem bojišču, kjer je bil ves čas do smrti, je padel za svojo domovino 22letni Anton Markič z Gline pri Ljubljani. Truplo so prepeljali na njegov dom, odkoder bo danes, v četrtek popoldne ob 2. pogreb. Mlademu bojujniku za našo svobodo boji ohranjen ljub in časten spomin. Prizadeži rodni in iskreno sožalje.

Kovaški vajenec, kateri se je že na Koroškem učil 1 1/2 leta in je moral radi nastalih dogodkov zapustiti kraj, želi dobiti mojstra za nadaljnje učenje v mestu ali na deželi, s pogojem, da dobiva tudi hrano in stanovanje. Ponudbe na naslov: Iv. Rakovec, Ljubljana, Cesta na drž. železnico št. 20.

Razpis služi. Za dvorazredne trgovske šole v območju deželne vlade za Slovenijo se razpisujejo za šolsko leto 1919/20 4 mesta učiteljev knjigovodstva, dopisja, trgovskega računstva in trgovinstva. V poštev prihajajo tisti, ki imajo izpit za poučevanje naštetih predmetov na dvorazrednih trgovskih šolah. Ako bi pa teh ne bilo, se bodo upoštevale prošnje tistih, ki se izpolnijo pogoje, da se morejo prirediti k izpitu. (Dovršitev nižje gimnazije, realne gimnazije ali realke in absolviranje popolne javne trgovske akademije. Zadostuje tudi dovršena srednja šola in absolviranje abiturijentskega tečaja. Poleg tega se zahteva najmanj triletno praktično delovanje v blagovni trgovini (osirova v banki). Natančnejša pojasnila daje interesentom ravnanstvo Slovenske trgovske šole v Ljubljani.

Izpraševalna komisija. Za prehodno dobo do nove ureditve se je sestavila za učiteljske kandidate na dvorazrednih trgovskih šolah v območju deželne vlade za Slovenijo posebna izpraševalna komisija, ki sestoji iz sledečih članov: Franc Verbič, profesor I. drž. gimnazije, predsednik in izpraševalca za prirodopisje, prirodoslovje in blagovinstvo; Josip Gogala, ravnatelj Slov. trg. šole, izpraševalca za knjigovodstvo, dopisje, trgovsko računstvo in trgovinstvo; dr. Vinko Šarabon, prof. I. drž. gimnazije, izpraševalca za trgovsko zemljepisje. Prijave za izpit naj se vlagajo pri ravnanstvu Slovenske trgovske šole v Ljubljani.

Stanovanja Srbom. Z več strani smo zvedeli, da se nekatere stranke prav neljubezno vedejo napram srbskim in sploh jugoslovanskim oficirjem, kadar si iščejo sobe, in sicer celo take stranke, ki so na magistratu naznanile, da oddajajo sobe. Izgovarjajo se na vse mogoče načine. Če smo tekom zadnjih let dajali sobe Nemcem in Madžarom, braniteljem Avstrije, bomo menda to še rajši storili braniteljem naše jugoslovanske domovine. V tej zadnji krizi ne smemo opešati niti se s takimi netaktnostmi kazati slabše nego smo.

Prisna kava se toči od danes naprej v kavarni »Union«.

Razpis. Razpisuje se služba upravitelja za državno zdravilišče Topoljšice pri Šoštanj. Prosilci, kateri so smotni bolnišni — ali kopalniško upravnih poslov, naj vložijo do 20. maja t. l. svoje s predmetnimi dokazili in pogoji nastanitve opremljene prošnje pri Kuratoriju za upravo Topoljšice v Ljubljani, Dvorce, vrata št. 127, Plača in drugi pogoji po dogovoru. — Ljubljana, dne 6. maja 1919. Kuratorij za upravo zdravilišča Topoljšice pri Šoštanju.

† Poročniki Bogomil Kvartič, sin babice - učitelja v deželni bolnici je padel 11. t. m. v boju pri Velikovcu. L. 1916. ga je prvič klical dolžnost v vojaški stan, bil je na italijanski fronti, kjer je izvršil mnogo junaštev. Ob prevratu se je vrnil domov in se takoj prostovoljno javil v službo naše mlade države. Z ponosom je šel drugič v vojaški stan, šel je v veseljem služiti svoji mladi, nove rojeni državi. Ko je zadnji odhajal s dopusta na koroško fronto mu je bilo nekako težko pri srcu, a šel je z veseljem in korajžjo. Sedaj mladega 20letnega življenja ni več, padel je častno za svojo Jugoslavijo. Mirno počiva dragi Bogomil, glej, tudi tvoja smrt je doprinela Jugoslaviji žrtev, to naj bo tolažba kruto prizadeji mamici, sestri in bratu. Tebi pokoj, njim sožalje.

Regnati! V nedeljo dne 18. maja t. l. se vrši v veliki dvorani hotela Union ob 10. uri dopoldne nastop zvezi bar-

guncov. Ker se bo razpravljalo o važnih begunskih zadevah, udeležite se tega sestanka polnoštevno! — Begunski svet v Ljubljani.

Prijava vpkokajnih častnikov. Na temelju naredb ministrskega sveta v Beogradu se posivajo vsi vpkokajni častniki, ki stannjuje v področju osamlja Slovenije, da javijo najkasneje do 20. maja t. l. komandi Dravske divizije, katere oblasti pismeno sledeče podatke: 1. Čin. 2. Ime in priimek. 3. Ime staršev. 4. Rojstno leto. 5. Rojstni kraj. 6. Katero civilno in vojaško šolo je dokončal. 7. Kdaj je dobil poedine žarje. 8. Je-H služil za čas okupacije v Srbiji ali Ogrski, ter v kakem poklicu. 9. Sedanje in izbrano mesto bivališča. 10. Zakaj in kodaj je bil vpkokan. 11. Znanje srb-hrv. ali slovenskega jezika v koliki meri in event. pripombe. Opozarjajo se vsi častniki in vojni uradniki, da se do omenjenega roka za gotovo javijo, ker je sicer možno, da se jim pokojnina ustavi.

Umrl je v Litiji ševljarski mojster g. Gustav Černe N. v m. p.!

Kino Ideal. Naznanjamo slavnemu občinstvu, da je dospel danes iz Zagreba izborni filmski veseloigro: »Mera pastalevščina«, v glavni vlogi izvrstni komik J. Mirjev ter naša ljubna zrnaka ga Irma Polakova, Kino Ideal.

Kultura.

»Glasbena Matica«. Danes v četrtak ob 20. važna pevska vaja za moški zbor! Vsi!

»Lepa Vida«. Dobro bi bilo, ako bi o Cankarjevi »Lepi Vidici« kdo napisal podrobno analizo in zlasti razložil, kako se v tej dramatski pesmi preliva realnost v simbolnost, kako ti tipične Cankarjevi mladi ljudje v zadržani stani hrepene po vonjavih solnčnih poljanah, kjer cveto mistične rože, pa tudi — sinja cvetica romantike. Ali videti je skoro, da »Lepi Vidici« tudi najbližje stromejnja razlaga ne bi prišla popolnoma do živega, ako se že ne bi opirala morda na podrobnosti iz Cankarjevega malojsnega življenja. »Lepa Vida« ni to, kar se po navadi imenuje drama; nima niti težkih sunanjih, niti ne globokih notranjih konfliktov; pač pa polje v njej življenje senzitivnih ljudi, ki ganejo in umirajo zgolj od neutešnega hrepenenja. Dialog je intimen, prepleten s aforsimi in apotezami; dramatičen ni nikjer, nego povsod je prežet s sanjavo lirskim razmišljanjem, tigar poglavitni del je utelešen baš v lepi Vidici. Ni bilo prav, da je Cankar svojemu delu vdel to ime, ker slovenski človek ves tisti v tradiciji narodne pesmi o lepi Vidici, pa zategadelj precej časa ne ve, kam bi vtaknil Cankarjevo lepo Vido, ki nima razen simbolizma nič ... špančnega na sebi. . .

Uprizoritev intimno koncipirane igre zahteva tudi intimo varovano ubranost. Dijake tukajšnjih srednjih šol, ki so snodli opravili »Lepo Vidico« na oder, časti njih izbor, ker je dokaz, da so se kar najvešneje lotili svoje naloge in da imajo misel za intimo lepote. Imen niso dali priobčiti na gledališkem listu, a pojavili so velikotvorno alio in isprilali vsmo, ki je ne kažejo vselej natisnjeni pokloni igralci. Iz početka je bilo njih govorjenje pač prethito in zato akoro nerazumljivo; pozneje pa se je ta hiba popravila. Okolje so mladi umetniki zadeli prav imenitno; nastopali so brez vidne zadržega, govorili so gladko, živstveno; četudi je časih še udarjalo deklariranje iz njih govorice. Pohvaliti je treba zlasti dijaka, ki sta predstavljala Poljanca in Dioniza; oba sta isprilala dobro umevanje in lepo nadarjenost. Sicer so pa tudi vsi drugi storili svojo dolžnost, tako da »Lepa Vida« dobila nekaj več nego diletantsko obliko. Gospodičnima, ki sta predstavljala lepo Vido in Mileno, se je dobro videlo, da sta se z ljubeznijo naučili svojih vlog. Režija gospoda Zeleznika je bila točna in slogovita. — Občinstvo je vse igralce odlikovalo z glasno pohvalo — parterno občinstvo namreč; ložnihi posetnikov pa ni bilo, ker jim po vsaj priliki ni do rože čudotvorne. . . —

Publikacije »Matice Slovenske« za leto 1918. so dotikane in se bodo prihodnje dni začele razpisovati gg. poverjenikom. Ljubljanski člani dobre knjige v Bonačevi knjigovodnici (dvo-rišče, I. nadstropje) od srede (14. t. m.) dalje med 14. in 17. uro potji izkazu plačane naročnine za leto 1918. Ravnotam se sprejema naročnina v znesku 8 K za leto 1919.

Ljubljanski Zvon. V letošnjem letniku Ljub. Zvona zbujajo veliko pozornost zgodovinski roman znaneka našega romanopisca dr. Ivana Tavčarja. Dejanje romana se vrši za časa tridesetletne vojne v Škofji Loki in okolici in opisuje vse grozote in podivjanosti tedanjega časa. Poleg glavnega romana prinaša Ljub. Zvon manjša novele, eseje in pesmi. V aprilov številki je natisnjena krasna pesem Pavla Goljca »Procesija«, ki je dobila častno nagrado. Ker sta odšla Oton Zupančič in Milan Purgli na daljši dopust, je prevzel s poto število uredništvo lista znanstvenik dr. Oton Zupančič. —

Najnovejša poročila.

(Izvirno brzojavno poročilo „Slov. Narod“, došlo včeraj zvečer.)

MIROVNA POGODBA IN ML.

Pariz, 13. maja ob 22. uri. Svet četvorice se je to jutro posvetoval o raznih vprašanjih, ki se tičejo mirovnih pogodb, ki bodo naloženi Nemški Avstriji. Svet Desetorice je včeraj zvečer določil bodočo mejo med Nemško Avstrijo in med Ogrsko. — Pogodba z Nemško Avstrijo kakor tudi pogodba z Ogrsko ne bo omenila Reke, ker ta ne spada v območje ene teh držav, marveč v kompleks interesnega spora med Jugoslavijo in Italijo.

Jugoslovanska delegacija je predložila nanovo plebiscit.

Po Ogrski pride na vrsto pogodba z Bolgarijo, za njo kot zadnja Turčija.

POZDRAV.

Pariz, 13. maja ob 22. uri. Nemška delegacija namerava po treh svojih članov pozdraviti avstrijske delegate. Tudi pripravila noto, v kateri zahteva, da bi se obe delegaciji združili!

DELO NEMŠKE DELEGACIJE.

Pariz, 13. maja ob 22. uri. Delo nemške delegacije se uspešno nadaljuje. Nočno delo je tajnikom delegacije od strani Antante prepovedano. V nasprotju z dosedanjimi vestmi, ni Brockdorff včeraj predložil nobene nove note.

ODGOVOR.

Pariz, 13. maja ob 22. uri. Odbor četvorice je redigiral odgovor na nemško noto, ki se je tikala usode vojnih vjetnikov in delavske zakonodaje. Oba odgovora bosta jutri zjutraj izročena nemški delegaciji.

NEIZPROSOST IN PRIPRAVLJENOST.

Pariz, 13. maja ob 22. uri. „Liberté“ piše, da ji je znano, da je Wilson odločen, da ne dovolji nobene nove koncesije. — Čas za ratifikacijo mirovne pogodbe bo jako kratek in ne bo nikakor daljši od 8 dni od končnega odgovora zaveznikov na nemško noto. Nemškim delegatom se določijo 20. maj, da do tega dneva predložijo kompletni protipredlog Clemenceau. V slučaju, da bi do takrat Nemci ne hoteli podpisati, se bodo uporabila sredstva, za katera je že vse pripravljeno.

Medzavezniški vojni svet je v pismenosti v Versaillesu. Sestavljajo ga

generali Bellin za Francijo, Bliss in Lochridge za Ameriko, Sackwill in Swadd za Anglijo, Cavalieri za Italijo. Začasno se je udeležil tudi Diaz. Misli se, da se posvetuje vojni svet o vseh pomembnih, ki bi se uvedel v sosednem delu Nemčije za slučaj, če bi nemški delegati ne hoteli podpisati. Drugi zopet mislijo, da gre samo za režim v že zasedenem delu na obeh obalah Rena. Posvetovanja vojne sveta so seveda strogo tajna.

KOLONIJE.

Pariz, 13. maja ob 22. uri. Amerika je oficijalno priznala angleški protektorat nad Egiptom. Med francosko in britansko vlado tečejo pogajanja o odpravi kapitulacij v Maroku in Egiptu.

POVRATEK.

Pariz, 13. maja ob 22. uri. Ameriška križarka „Oklaama“ je dospela v Brest. Namenjena je, da skupaj z več drugimi vojnimi ladjami spremlja ladjad George Washington, na katero se bo vrnil po podpisu miru predsednik Wilson, da se vrne v Ameriko. Eskadra ima povelje, da laži od 15. maja naprej pod polno paro. Iz tega sklepajo, da pričakuje Wilson iz kratkega poldneva.

NEVERJETNA VEST. — NAŠ

RECENT OGRSKI KRALJ?

Ljubljana, 15. maja. Na potovanju iz Beograda je danes prispel semkaj znani češki industrialec, ki nam je sporočil vest, ki zveni zelo neverjetno, ki je pa vseeno zanimiva. Po tej vesti se nahaja že štiri dni v Beogradu precej številno odposlanstvo, ki je došlo, da ponudi našemu regentu ogrsko krono in personalno unijo Ogrske z Jugoslavijo. Odposlanstvo je prišlo v imenu provizorne mešanske vlade Urmanczy - Ugron, ki se nahaja v glavnem stanu antantne armade, ki je zasedla večji del Ogrske. Naš izvestitelj je to vest v Beogradu dobil od slučajno navzočih svojih znancev, namreč ravnatelja Bodenreditbanke in ravnatelja kopališča Daruvár, ki sta osebna znanca Urmanczya in Ugrona. Kakor tudi nekaterih članov njune v Beogradu se nahajajoče delegacije. — Vest seveda beležimo le kot govorico, ne da bi prevzeli zanjo kakršnokoli odgovornost.

(Naša poročila iz Beograda in Zagreba.)

UREDITEV VALUTE.

Beograd, 15. maja. Finančni minister dr. Monićki je podal o valutnem vprašanju daljšo izjavo, v kateri pravi med drugim: „Približuje se moment, ko bomo pristopili k rešitvi valutnega vprašanja. S tiskanjem novih bankovcev dinarskega kurza se je že pričelo. Razmerje med dinarji in kronami, v katerem se bo menjav izvršila, se bo določilo pozneje. Z sedaj moram samo povedati, da je ministrski svet sklenil, da bo zamenjal državne bono, kolikor jih bo podpisanih do 1. junija, po 50 odstotnem višjem kursu, kakor druge kronske vrednotice.“ — Nadalje je naznanil minister, da je vlada že izdelala načrt glede ustanovitve privilegirane emisijske banke, ki se bi združila s sedanjo srbsko „Narodno banko“ in katere delokrog bi obsegal ozemlje cele kraljevine SHS. Tozadevni zakonski predlog bo predložen Narodnemu predstavništvu meseca junija. Kot garancijo za izdane bankovce bodo služile emisijki banki velike državne domene, dokler se ne vzpostavi zopet naš zaklad v potrebni vrednosti.

KURS DINARJA.

Beograd, 15. maja. Ministrski svet je izdal naredbo, v kateri se določa uradni kurs krone proti dinarju s 300 : 1.

SEKVESTER TUJIH TVRDK.

Zagreb, 15. maja. Kakor poročalo listi, je stavila vlada pod sekvestro več velikih tujih tvrdk, ki imajo svoje obrate tudi v Zagrebu. Odrejena je natančna inventura.

ZAGREBSKI TRAMVAJ.

Zagreb, 15. maja. Danes so stopili v veljavo novi vojni tarifi na mestnem tramvaju. Vozne cene so povišane za 3-5 kratni iznos, tako da znaša od sedaj najnižja postavka 60 vin.

DOMAČE BANKE IN NACIONALIZIRANJE.

Sarajevo, 15. maja. V Sarajevu se je osnoval sindikat domačih bančnih podjetij, ki si je postavil med drugim nalogo, delovati na nacionalizacijo tujih bančnih in industrijskih podjetij.

NOVI LIST JDS V BOSNI.

Sarajevo, 15. maja. Tukašnji list „Jedinstvena Država“ je prešel v roke JDS. (Tako imamo v Bosni že drugo večje glasilo.)

REDNE SEJE MINISTRskega SVETA.

Beograd, 15. maja. Ministrski svet je sklenil, da bo imel od sedaj naprej

baš valed dogodkov v notranji in zunanji politiki vsak dan redno sejo, ki se bo vršila ob 10. dopoldne.

KONEC POROČILA O SEJI NP.

Beograd, 15. maja. Dr. Vladimir Covic povzraja in žigos nelojalno postopanje srbskih radikalcev. Tekom debato je došlo do ostrih spopadov in burnih prizorov. Razprava se ni mogla končati, ker je predsednik dr. Ribar zaradi puznega časa in pomanjkanja razsvetle sejo zaključil. — Prihodnja seja je sklicana za jutro ob 3. popoldne.

POKOPANA PRETEKLOST.

Beograd, 15. maja. Ministrski svet je sklenil, da vlada ne bo več odgovarjala na interpelacije, ki so bile svojčas vložene še v srbski narodni skupštini.

RAZVEJAVLJEN MANDAT.

Beograd, 15. maja. Finančni odbor je razveljavil danes mandat poslanca Jova Cerkovića iz Stare Srbije, ker je bil Cerković pri svoji izvolitvi še aktiven političen uradnik, pa obstoji zato sum, da so bile volitve izvedene pod presijo upravne oblasti.

AGRARNA REFORMA.

Beograd, 15. maja. Odbor za agrarno reformo je na včerajšnji seji sklenil, naj se oddajo v zakup tudi ona posestva, ki so še obdelana. Posestniki dobijo zato še posebno odškodnino.

GLASILO NOTRANJEGA MINISTRA.

Beograd, 15. maja. Notranje ministrstvo bo izdajalo glasilo pod naslovom: „Politični Glasnik“.

JIH JE ŽE SIT.

Pečani, 15. maja. Včeraj je prišel v Szeged poveljnik nekakega oddelka madžarske rdeče garde. Podal se je k szegedskemu srbskemu poveljniku ter izjavil, da je pretekel, zato, ker se s tako hando, kakor je madžarska, noče več boriti.

VEST LDU.

POLOŽAJ NA MEJI.

Ljubljana, 15. maja. ob 9. dopoldne. Sovražno topništvo je oddalo nekaj strelav severozahodno od Slovenjgradca. Tekom včerajšnjega dne se pehota ni nikjer bojevala. Položaj ni izpremenjen.

Poizvedbe.

Kdo bi kaj vedel o Alojzu Oprešniku, infanteristu c. kr. pešpolka št. 87, Truppenrainbauabtheilung, vojna pošta 304? Pogoša se od 10. oktobra 1918, tisti dan je mati njegova dobila

zadnji dopis od njega, pisal je namreč, da je na laškem bojišču. Od tega časa ni več nobenega glasu o njem.

Begunci dr. Martin Brezgarja iz vasi Zagora št. 102 blizu Gorice, ki se je nahajala na Blejski Dobravi št. 36, se namerava, da se nahaja Alojzij Brezgar v laškem vjetništvu in sicer je njegov naslov: Alojzij Brezgar, Distacamento Prig di Guerra, Bernalda, provincia Potenza, Italia. Pravi, da že dve leti nima nobenih poročil od svojcev.

Zgubljeno! 3. nov. v letu 1918, mi je padel iz vlaka potovalni kovček v smeri Ljubljana gl. k. Brezovica. Vsebina je bila nekaj perila, fotografirani aparat 10/15 z dvema objektivoma, 1. obl. Ritscheff in 1. obl. Götz. z 22. slikami v vrednosti 5000 K. Pošten najditelj naj prinese vse to k gospodu dr. Josip Furlan Sodna ulica pri katerem nagrado 500 K. Ali če kdo ve kaj o tem se prosi da naznani vso to stvar omenjenemu gospodu.

Domača krotka grlica se je zaletela v stanovanje polkovnika Drenika Franca Jožefa cesta 16 in od posestnika lahko prevzame takoj.

Kdo iz med vračajočih vjetnikov, kje se nahaja Antoin Bartol ki je služil pri Inf. Rgt. 17. I. Marschkomp. 1. Zug. 11. Marschbatalion vojna pošta 32 in je bil leta 1916 v Rusiji, naj sporoči njegovim starišem Bartol Hrib 9. p. Loški potok.

Našla se je v nedeljo popoldne v Zatiški ulici manjša vsota denarja. Dobi se Zatiška ulica, II. nadst.

Dotičnega gospoda, ki ima za me nekaj važnega od okr. glavarstva v Sežani, naprošam, da mi pošlje pod sledeči naslov: Josip Macerol, Sevnica ob Savi, Grajska vila.

Listnica uredništva.

Lesnica uredništva. Gg. dopisnikom. Koroška zadeva je za enkrat končana. Vsi dopisi o njej gredo zato v koš. O tem imajo sedaj odločiti drugi, a ne časopisi.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Opisje se parketne desice za večji prostor. Ponudbe na pošti predal št. 274. 5134

Lepa omara (kosten) za obleko in otroška posteljica se prod. Poljska cesta št. 21/II, levo. 5115

500 kron in več dam, kdor mi preiskrbi stanovanje v Ljubljani s 4-5 sobami. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 5100

Kupim več dobre obrablenih motorov in avtomobilov in novo preverjeno vsake vrste za kolesa, motorje in avtomobile. — Florjančič, Selenburgova ulica 6. 4273

Spretnega mizarja za mlinke naprave sprejme Kolinska tovarna v Ljubljani. 5137

Proda se kolo (Waffenrad), dobro ohranjeno. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5103

Več čevlarskih pomočnikov sprejme takoj Matija Tome, čevlarski mojster, Kolodvorska ul. št. 28. 5107

Tvarnica z vodna ali parno silo na Kranjskem išče se v nakup, kupi se tudi parni kotel v dobrem stanju. Ponudbe pod „Tvarnica 3/5133“ na upr. Slov. Naroda. 5133

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočustvovanja povodom prerane smrti naše nad vse ljubljene matere, oziroma stare matere, tašče in tete, gospe

Alojzije Čadež

vдове poštnega uradnika

izrekamo vsem tem potomcem najtoplejšo zahvalo, prav posebno pa še vse mnogobrojnim udeležnikom pogreba ter darovalcem krasnega cvetja. Bog povrni vsem!

LJUBLJANA, dne 14. maja 1919.

Zahvaljoči ostali.

KOZICA, 6 tednov stara, najboljša pasme, snežno bela se prod. Rakovniška ulica št. 5. 5236

Išče se popolna konjska oprema za gig ter sedlo. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 5102

Fino medro blago za gospode 6 m, se prod. Vpraša se pri Ivanu Kreč, krojaču, Dunajska cesta 9, Ljubljana. 5108

Vizginalnik na bencin in kamenčki so napredaj na drobno in debelo pri F. K. Kaiser, puškar, Selenburgova ulica št. 6. 5123

Išče se strokovno izobražena vezilja proti dobremu plačilu za modni salon Nischenček, Ligarjeva ul. št. 2. 5125

Vilo ali majhen grad z vrtno ali malim parkom v ljubljanski okolici kupim takoj. N. N. Ponudbe pod šifro „Grad 6“ na upravnishvo našega lista. 4921

Iščem učiteljico (če možno Francozino), njo za poučevanje francosčine. Visokost honorarja postanska stvar. Ponudbe na upravnishvo Slov. Naroda pod „Banka 5126“. 4921

Proda se, ozir. da tudi v najem do- bro vpeljana trgovina s skladiščem na prometnem kraju poleg železnice. Ponudbe od 15. t. m. Naslov pove uprav. Slov. Nar. 5093

Proda se dežni plašč in pelterina iz gumijskega blaga. Oboje predvojno blago. Pojasnila daje iz prilaznosti F. K. Kaiser, puškar, Selenburgova ul. 6. 5122

Dobro ohranjena poslovna polica in landauer za 4 osebe je na naprodaj. Natančnejša pojasnila v Frankišanski ulici št. 8/L. 5143

Sladstvarna z elektr. pogonom, novi stroji, dokazano v dobrem prometu, v sredini mesta se prodaje radi drugega podjetja. Poblize Josip Robl, slaščičar, Sarajevo, Ferhadija 40. 5181

Išče se 5 konjajev za lastne konje za izvoz klad iz gozdov. Mesecna plača 250 K hrana in stanovanje. Pismene prijave na „Hrvatska ekonomna banka“ Ljubljana. 5007

Kupim otroško posteljo, novo ali ranov, se navedbo cene pod „P. L. T.“ 5099 na uprav. Slov. Nar. Kupi se tudi dobro ohranjen otroški voziček. 5099

Kot voljo izvrstno vpeljane lesne in- dustrije iščem družabnika z deležem vsaj K 20.000, veččega mi- zarstva strova v večjem obsegu. Ponudbe na upr. Slov. Nar. pod „Lesna industrija 5099“. 4905

Proda se po opodbi cenj: Lepa pro- lika polkrita dvoprepna kočija, lep mo- čen velik voz brez, velika izborna mo- čna nova nepremakljiva vozna plahta 6 krat 3 m. veličinski ter izborna lep- ksen konj lisjak za vprego in za jezo. Na prekupe se ne oddaja. Ogled v skladi- ščih Tomažič, Marije Terezije ceste 2. Ljubljana. 4982

Kuharica s godišnjim svjedozbama, koja i sve druge kućne po- sirove u stanu od 3 sobe obavlja. traži mala obitelj. Postupak i hrana dobra, plaća i nastup po dogovoru. Dvapur u tjednu slobodan izlaz. Ve- liko se rublje pere izven kuće. Ponu- de: Normala Cava, Zagreb, Gajeva ulica broj 44/L. 5129

Proda se kobilica z zrebetom. Ambrožev trg št. 9. 5060

Proda se par bi belega vina, pristen, dišeč, cena po dopisu. Oskar Černič, pešastnik, Sv. Peter pod Sv. Goro. 5092

Mizar z lastnim orodjem, se sprejme v delo za 2-3 mesece, event. za stalno. Predstavlja se v pisarni „Hotela Slona“. 5135

Knjigarna in trgovina s papirjem v Celju se prodaja takoj. Cenj, vprašanja na Jurij Adler, Celje, Glavni trg št. 17. 5160

800 do 1000 kg krompirja za pre- sičjo krmo se odda po nizki cenj. Krizovalska ulica št. 8/L. 5140

Poslovodja, starejšo dobro izurjeno v mešanem blaom v Sv. Pavlu pri Pre- boldu sprejme tvrdka Norb. Zaalr & sin. 4791

Dvoprepzani in enoprepzani voz za tebo konjske oprave ima naprodaj Franc Žmitok, Četajica 86, p. Boh. Srednja vas. 5111

Za fabrikacijo kemičnih preparatov se išče v nakup skladišče s skladi- ali najem primerno poslopje sli v ljub- ljanski okolici. Ponudbe pod „Kemična tovarna 68/5158“ na upr. Sl. Nar. 5158

Vila v ljubljanski okolici naprodaj. Ponudbe pod „Vila“ na anončno eks- pedicijo AL. MATELIČ, Ljubljana. 5114

Srbin, zubar na Reci, traži inteligent- nijo žensku k troje dece (otro- ka) i jednu uvježbanu danteuse. Po- nude ev. sa fotografijom poslati na g. Aleksandra Gaveta, Zagreb, Zrinjski trg 3. 5130

Sprejme se krepak učenc pošteni primerno šolsko izobrazbo v trgovino s mešanim blagom in železnino v v večjem prometnem trgu. Naslov pove upravništvo Slov. Nar. 5024

Sprejmuje se proti dobri plači dva stroja, izurjena mizarstva po- močnika za delo pri strojih. Hrano in stanovanje imata lahko pri mojstru. Stroj mizarstvo Andrej Kregar, Višmarje št. VII. 5080

Anglički polkovnik proda in sportni površnik za spomlad, najfinijeje pri- no angličko blago. Cena nizka. Ogla- da se: Polovnik, Selenburgova ul. 6/L. 5105

Iščem spretnega sladstvarja, di kuhar- ja za blagajničarke za ravnanje v Ro- gati Slatini. Predstaviti se pri Fran- čiču, Marije Terezije cesti 1. II. naš. Nastop službe 15. maja 1919. 5084

Kuharica s godišnjim svjedozbama, koja i sve druge kućne po- sirove u stanu od 3 sobe obavlja. traži mala obitelj. Postupak i hrana dobra, plaća i nastup po dogovoru. Dvapur u tjednu slobodan izlaz. Ve- liko se rublje pere izven kuće. Ponu- de: Normala Cava, Zagreb, Gajeva ulica broj 44/L. 5129

Krojarski pomočnik s plačo I. razreda se sprejme takoj. Naslov pove uprav. Slov. Nar. 5055

Plačni stroj, najboljši sestava, sasma nov ili malo rabljen se- limo kupiti. Ponude tvrtci Schwarzey drug. Zagreb, Preradovičeva 1. 5347

Dva žagarja se sprejmeta takoj v službo na vodno žago. Ponudbe na Al. Schrey, Jesenice (do- renjake). 5088

Smejkovega semena potrebuje ravna- Rogatec. Ponudbe s cenjo takoj na ta naslov. 5159

Stalno službo dabi gospodična, zmoo- sta slovenske in češke stenografije ter strojenisja. Po- nudbe pod „Stenografka 571/5104“ na upr. Slov. Naroda. 5104

Natakarški vajenec lepega vedenja in poštenih staršev se sprejme za kolodv. restavracijo na Jesenicah. Istotam se sprejme donaša- lec (Speisenträger). 4978

Sveža jajca v originalnih zabojih à 1440 komadov prodaja po 65 vinarjev 1 komad pri osebnem prevzemanju ali plačilo naprej Em. Sap- pax, Rogatec Sp. Stajarska. 3411

Žagar z večletno prakso, več brušenju žagar žag, se sprejme takoj. Plača po dogovoru isto. Ponudbe tam se sprejme cirkularisti. na pošti predal št. 54. 5132

Sedlar, koji je vajen lakiranja in ta- vanje in hrana v hiši. Plača po do- govoru. Zglasti se je pri vratarju, Cesta na Kodeljevo 8, Ljubljana. 5151

Podkovski kovač se išče. Za samce v hiši. Plača po dogovoru. Zglasti se je pri vratarju mestne pristave: Cesta na Kodeljevo 8. 5150

Lepo stanovanje 2 sobi in kuhinja s pritlikinami oddam proti sigurno posejnim 20.000 K po dogovoru. Ponudbe pod „Mira stran- ka“ poštno letišče, Ljubljana. 5148

Kleparji pozor! Naprodaj imam 3 kleparake stroje (dvoj). Abkantmaschine in Sikenma schine) Vinke Boles, Iopar, Kranj. 4979

Proda se več moških hlač malo po- like za 14-15 letnega dečka. Poizve se: Kolozajka ulica 12, podprilika. Vila Roza. 5145

Kupim dobro ohranjeno kovinasto otroško posteljo, kopalno banjo in rivalni stroj. Ponudbe pod „Kuplja 5138“ na uprav. Slov. Naroda. 5139

Kupujem surovek les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les nalo- žen v vagon se naj namerjajo na V. SCACONETTI, parna žaga za dr. ob- scovorca, Ljubljana. 2048

Politen ženska, ne premlada, ki bi išče s poljem, vrtno itd., se sprejme na posvestvo blizu Ljubljane. Znati bi morala kuhati za družino, oskrbovati vrtove in kmetino. Katere znaajo be- lo kuho in likati perilo, imajo prednost. Naslov v uprav. Slov. Nar. 5142

DOBROTIVNO

djeluje, boli utišuje, okrepjuje, osvježuje, oživljuje to kot zama- otekline, omečina i čireva čisteč upliviše Felena

Elsa fluid

6 dvostrukih ili 2 specijalnih boea 18 kruna. Probava pospešuju, stic- lica udeležje te kot svih želud- nih nepravilnosti najbrže djeluje Fellerove nabarba- rove

Eka-kroglice

6 kroglice K 950. edino pravi pri le- karnarju SVEN V. FELER, Stetina, Elm trg št. 28. Ovaj in postarina se prilačunava po- seboj ali najpogost- kolikor več toje kdo naroči obema, več prihrani.

Stanje vlog je znašalo koncem meseca junija 1918 K 230.000.000.—.

Glavnica K 30.000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Ceška Industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Vsakovrstne bančne transakcije.

! SVETLA !Baterije, žarnice, elektrotehnični predmeti, (izdelek svetovne slovenske
tovarnice.) Generalna reprezentanca za en gros v kraljestvu SHS**JANKO POGACAR, ZAGREB,**

1882

časno Ljubljana,

Ilirska ulica št. 28/1.

Trgovina **J. DAVID & drug** Trgovina
Seme, švica

Izvoz za Srbijo, Hrvatsko in Slovenijo.

Čipke, vezanine, trakovi za čevlje, nogavice, čevlji, robci, gumbi za
klopniki, kotonina, čokolada, milo, olje, čaj, hranilne konzerve itd.
po ugodnih cenah. — Brzjavni naslov: "David". — Telefon 65-95. —
Potniki, vpeljeni in delavci, se iščejo povsod, kjer se trdka ni zastopana.**Naprodaj je velika obsežna
trgovina**z mnogovrstnim blagom v nekem južnoštajerskem mestu ob že-
leznici. — Prijazne ponudbe pod šifro „Plačilo zmožno/5147“
blagovolijo naj se naslovijo na upravništvo „Slovenskega Naroda“.

DROGERIA **J. C. KOTAR**
LJUBLJANA
Wolfova ulica 3. **FOTOMANUFAKTURA**

Nudiva po najnižjih dnevnih cenah: slivov-
ko, rum, brinjevec, pristni
medicinalni konjak, pelinkovac Pokorny
in razne druge likerje. — Marmelada ja-
bolčna in slivna. — Slive bosanske, sveže,
olje fino jedilno l. t. d. — Točna in solidna
postrežba. — Vse od tukajšnjega našega skladišča.

Samo na debelo.

Gregorc & Verlič

Ljubljana, cesta na Rudolfovo železnico št. 7. (prej Buggenig).

**Trgovina vina na veliko
Andrija Golubič**

Zagreb, Jurišićeva ulica 10.

PRODAJE:

Vino belo in rdeče, staro in novo, moslavinsko, graševino.
Rum najbolje vrste do 40% jakosti, fini aroma, Slivovko
lansko in dveletno, enkrat in dvakrat žgano, do 40%
jakosti, od modrih bosanskih sliv, najboljših obče. Vse na
vagone in manjših količinah, hitro in točno odpremljanje!
Posređujem za vsakovrstno nabavo živil, gospodarskih pro-
izvodov itd. — Zastopnik za Ljubljano in okolice
Ivan Koželj, Tržaška cesta 3tv. 27.

Priporočilo!

V restavraciji hotela „Južni ko-
lodvor“ v Kolodvorski ul. 43 se toči
izvrstno samo **biserne** in druge
štajerske vrste, belo po 12 kron in
rdeče po 10 kron liter. Izborna kuhinja,
točna postrežba. 5138

Tesarji in konjski hlapec!

V trajno delo se vzame več tesarjev
za v Ljubljano, Trbovlje ali Kočevje,
kakor tudi hlapec h konjem. Nastop
takoj pri trdku Franc Martinec, mest.
tesarski mojster, Ljubljana, Prule 8. Pla-
ča po dogovoru. 5127

Vino in slivovko, rum itd.

nudi po najnižjih cenah

Kupujem suhe gobe in dobre vrste.

M. RANT, KRANJ.Zelo ugodno za trgovce, kjer je
izvoz mitnice (transito)**tri velike kleti**

(skladišča) zelo priprave za vinsko
kupčijo, hlev za 3 živine in velika
shramba za mrvu se oddajo pri Fr.
iglič, trgovec in posestnik, Dolnjača ce-
sta št. 64. 5116

Sprejme se takoj več

zidarjev in delavcev

ozir. zid. akordanta za dela v Ljub-
ljani ali Trbovljah. Za hrano in sta-
novanje je praskrbljeno. Zglasiti se je
osebno ali pismeno pri Stavbeni trdk-
ki Ivan Ogrin, Ljubljana, Grubarjevo na-
brežje št. 8. 5057

Izšla je brošura:

Za naše meje.Primorski Slovenci ostanejo zvesti Jaga-
slaviji.

Vsebuje sijajni govor Dr. Dinko Puca
v Narodnem predstavništvu. Cena 1 K
50 v. Čisti dohodek je namenjen šol-
stvu v zaslednem ozemlju. Naročuje se
v knjigarni Schwentnerja.

Za grafično (šedekomo) se išče

gozdni oskrbnik

z gozdno akademično izobrazbo. Biti
mora Jugoslovčan ali vsaj Sloven. Na-
stop službe čimprej, drugo po dogovo-
ru. Prednost večletna praksa. Ponud-
be opremljene s prepisi spricval je
poslati pod „Nadzorik/5041“ na uprav.
Slov. Naroda. 5041

Izkušeni

**dobavitelji
jajec**

ki morejo skupiti vsak teden
50 ali več originalnih zabojev
jajec, naj pošljejo brzojavno
in podrobno pismeno ponudbo
firmi

**Kovjančič I. Komp.
Osijek.****bičevnike**

(gaščetnike) gladke priporoča na de-
bela trdika Osvald Dobec, Ljubljana.
Maršova cesta 15. 5083

Vermut

vino, slivovko, rum, razna vina v so-
dih in fino belo in črno staro vino za
steklenice prodaja po ugodnih cenah
trdika Dr. Novaković, Ljubljana,
Mar. Terezije cesta 13. (Kolláro-
va). 5086

Več dobrih

minerjev

za kamenolom; plača od metra, paz-
nik, lahko invalid, ali penzionist da-
lje žagar se sprejmejo v trajno službo.
Pismene ali ustne ponudbe prosi
Ivan Šteb, spencar in pariz žaga De-
brepelje. 5101

Pestunjo

starejših let, popolnoma zanesljivo,
iščem takoj. Lepo ravnanje in dobra
oskrba. Imam dedico, ki že hodi in
v Juliju pričakujemo novorojenca. —
Ponudbe pod naslov „Dobra služba/5117“
na uprav. Slov. Naroda. 5117

Spretni, pošteni

moški in ženske

za prodajo „Slovenskega Naro-
da“ v Ljubljani in vseh večjih
krajih Jugoslavije se sprejmejo
takoj. Več se izve v upravništvu
„SLOVENSKEGA NARODA“.

Trgovci, Pozor!

Nudim brezobvezno dokler zaloga: la-
66%, jednato mlo v kosih po 500 gr.
po K 8.20 za komad. la. 66%, mlo za
bitje v kosih po 100 gr. po K 2.60 za
komad. la. 50%, toaletno mlo v ko-
sah po 100 gr. do K 2.— za komad.
Noročila od 5 kg naprej se izvršujejo
po povzetju in plačilu naprej. Franc
Oset, veletrgovac Vransko pri Celju. 5153

Kupujem:

smrekovo lubje

čreslo, les za jame.

Prosimo ponudbo s shranjo ceno!

Vinko Vabič, Žalec pri Celju.

„ADRIJA“

Mirodilnica in zaloga
fotografskih aparatov ter
potrebčin.

Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

Bavila za obleke „TEKLA“. Pralni
praški. Čistila za slavnike „STRO-
BIN“. Nadomestilo tobaka. Nadome-
stilo toaletnega mila. „ROZNI PRA-
ŠEK“ najboljša sredstva za negova-
nje polti. Preizkušeno dobra sredstva
proti moljem. — Parfimi in dišave.
Sredstva za konzerviranje jajc. —
Koncesijonirana zaloga strupov.

Prodajam voščilnice konjskega sena in slame

v prešanem stanju. — Vprašanja na

FRANC OSET, veletrgovina, Vransko pri Celju

Veletrgovina

Isidora Schollera sin

Zagreb, Vlaška ul. 21.

Ustanovljeno 1883.

Telefon 106.

Nudi

svoje bogato skladišče: stearinskih sveč, šved-
skih vžigalic žvepla (Floristella dvostruko raf-
mirane), mandijev namiznega olja, limon, rozin,
popra, kave, suhih sliv, metel itd.

Cene zmerno!

Zahtevajte cenike.

Slike kralja Petra

v velikosti 47x65 cm priporoča

Narodna knjigarna v Ljubljani.

Cena v knjigarni K 15.—, v trdem ovoju po pošti K 16.50.

Slovenski zdravilni vrelci (kopališče)

Krapinske Toplice (Hrvatska)

zdravilo z zanesljivim uspehom vse
vrste revmatičnih afekcij mišic in člen-
kov, protin, vse živčne bolezni (ishias, nev-
rastenijo, nevralgijo, histerijo, bolečine v hrb-
tenici), dalje vse kronične bolezni na ledicah in me-
hurju, zastupljenje s kovinami in kožne bolezni. Pri
ženskih boleznih vplivajo dobrodejno na nervozne pojave v
klimakteriju, pri vnetjih maternice ter ekzudatih. **Nezanosno**
informacije in prospekte daje zastoj ravateljstvo.

V ljubljanski okolici

najprimerneje med Škofjo Loko, Kamnikom,
Litijo ali Šmarjem na Dolenskem,

iščem takoj v najem

**majhno hišo ali vilo ali
malo posestvo s pohištvom**

na dve leti event. tudi na več ali manj časa.
Neobhodno potrebno, da bi bil blizu velik
gozd. — Ponudbe pod naslovom „Solidni
najemnik/5119“ na uprav. „Slov. Naroda“.

Krasna umetniška reprodukcija v več barvah

ZNAMENITE GROHARJEVE SLIKE**PRIMOŽA TRUBARJA**

USTANOVITELJA SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI

Visoka 66 cm in široka 55 cm je naj-
lepši okras vsake slovenske hiše. Ta
reprodukcija je sploh najlepša in naj-
dostopnejša kar jih imamo Slovenci.

Cena s pošto kron 5-50

**NAR. KNJIGARNA V LJUBLJANI, PRE-
SERNOVA UL. ST. 7**

Podružnica Ljubljana.

JADRANSKA BANKA

Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 30.000.000.

Rezerve: okrog K 10.000.000.—.

SPREJEMA: Vlogo na knjižico

Vlogo na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu
obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Centrala:

Trst.

Podružnice:

Soborovnik

Sveti

Koper

Metković

Zadar

Zagreb

Ljubljana

POSREĐUJE: Menice, devize, vrednostne papirje itd.**POSREĐUJE: Čeke, nakaznice in akreditivne na vsa tu- in inozemska mesta.****DAJE TRGOVSKI KREDITE** pod najugodnejšimi pogoji.**DAJE PREDUJME:** na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih
skladiščih.**PREVZEMA:** Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Telefon št. 257.